

Helsinki info

Numero 4 • 19.9.2004 •

Punahattu ei hiljene yölläkään.

Nuorten voimin pyöritetystä nettiradiosta on juttu sivulla 3.

Ikäihmisille tietoja ja taitoja.

Seniöri-infosta ja Ikäihmisten viikosta on tietoa sivulla 10.

En enda adress, nästan!

Det mesta inom svensk socialservice nu i Tölö.

Äänekästä syksyä

Syksy tuo tullessaan uutta puuhaa niin nuorille kuin vanhoille. Nuorten nettiradio Punahattu pääsee ääneen kesätauon jälkeen – siitä lisää viereisellä sivulla. Tässä lehdessä kerrotaan myös viisi vuotta täyttävän Seniori-infon toiminnasta ja lokakuussa vietettävästä ikäihmisten viikosta. Takakannessa entinen sosiologian professori **Elina Haavio-Manila** kertoo tiedenaisen eläkepäivistä, jotka yhä täyttää intohimo tutkimukseen – äänekkäiden lastenlastenlasten ohella.

Kävimme myös Helsingin Klubitalolla. Kansainvälisen mallin mukaan toimivassa mielenterveyskuntoutujien talossa työ ja tekeminen antavat päiviin rytmiä ja merkitystä rakennettaessa paluuta yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi.

Kesällä Helsinki sai harvinaislaatuisen uuden muistomerkin, kun Katajanokan Laivastopuistossa paljastettiin graniittisen paaden päällä lepäävä S/39-mallin sarvimiina. Muistomerkki on omistettu toisen maailmansodan jälkeen miinanraivaustöihin osallistuneille. Suomenlahteen laskettiin sodan aikana 60 000 merimiinaa, joista 40 000 on yhä meren pohjassa. Urheat miinanraivaajat puhdistivat henkensä kaupalla merialueita kauppalaivoille ja muuhun siviilikäyttöön turvallisiksi. Oli jo aika muistaa heitä.

Muuten olen sitä mieltä, että kannattaa käyttää ääntään lokakuun kunnallisvaaleissa. Arkielämäämme vahvimmin vaikuttavat päättäjät löytyvät kaupunginvaltuustosta.

Rita Ekelund ■

■ Tässä lehdessä

Äänekästä syksyä	2
Hattu on äänessä kaiken aikaa	3
Ahti antaa työn ja harrastuksen	4
Kameran takana	5
Työ tuo terveyttä	6–7
Majapaikka puiden katveessa	8
Työviksen aarrearkku aukeaa maksutta	9
Senioreille tietoa ja taitoa	10
Kulttuurikeskusten juhlavuosi	11
Stadissa tapahtuu	12–13
Kuntavaaleissa päätetään kuka asioita hoitaa	14
Glad guide pratar på många språk	15
Svensk service längs lång korridor	16
Luckan är inte liten längre	17
Muistomerkki miinanraivaajille	18
Kaupunki puhuu jaloillaan	19
Ikäihmisen on hyvä Helsingissä	20

Helsingin kaupunki tiedottaa

Numero 4 • 19.9.2004	28. vuosikerta
Julkaisija	Helsingin kaupunki
osoite	PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin	1691 (vaihte)
faksi	169 3750
Päätoimittaja	Rita Ekelund
Toimitussihteeri	Leena Seitola
Toimittaja	Tiina Kotka
Ruotsinkieliset sivut ...	Nina Weckström
Ulkoasu	Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kirjapaino	Keski-Uusimaa Oy, Tuusula
Painosmäärä	296 940 kpl
ISSN 0782-0453	
Jakeluasiat	Suomen Posti Oy
puhelin	020 451 5382, 020 451 5658
faksi	020 451 5221
Lehti ilmestyy myös internetversiona osoitteessa www.hel.fi/helsinki-info	
Seuraava Helsinki-info ilmestyy 31.10.	
Kannen kuva: Essi Tarvonen ja Matias Orola ovat nettiradio Punahatun juontajia.	

Kuva Jukka Uotila

Kirjoituskilpailu Helsinki – Stadini

Kutsumme Sinut kirjoituskilpailuun, joka on tarkoitettu kaikille helsinkiläisille. Kilpailussa on syntyperäisten helsinkiläisten sarja ja Helsinkiin muualta muutaneiden sarja. Kummassakin kilpailusarjassa jaetaan: 1. palkinto 300 euroa, 2. palkinto (2 x 200 euroa), 3. palkinto (3 x 100 euroa). Lisäksi kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kirjapalkintoja.

Kirjoitelmien tulee liittyä Helsinkiin. Niiden tulee olla myös tosia ja aiemmin julkaisemattomia. Tyyli ja käsittelytapa on vapaa. Aiheena voivat olla esimerkiksi lapsuus ja nuoruus, sota-, pula- ja kouluvuodet, kaupunkikuvan muuttuminen, työ ja harrastukset. Suositeltavia aihepiirejä ovat myös liikkuminen Stadissa, arkielämä ja juhlapyhien vietto, kesät kaupungissa, Stadin slangi ja sen muuttumi-

nen sekä tunnetut ja tuntemattomat pääkaupunkilaiset. Tarinan arvoisia ovat varmasti myös muutto, sopeutuminen tai paluu Helsinkiin.

Kirjoitukset voivat olla vapaamuotoisia muistelmia tai kertomuksia, mutta myös esimerkiksi novelleja, näytelmiä tai runoja. Pienetkin muistot ovat tärkeitä. Otsikoi kirjoituksesi itse.

Vastausohjeet

Kirjoittaa voi käsin tai koneella; suomeksi, ruotsiksi tai Stadin slangilla. Muukin kieli on sallittu, mutta arviointi tehdään silloin käännöksestä. Enimmäislaajuus on 30 sivua. Kirjoitelmia ei palauteta, vaan ne arkistoidaan Kansanrunousarkistoon nimellä. Parhaat julkaistaan kirjana.

Lähetä vastauksesi **15.10. mennessä** osoitteeseen SKS/ Kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki. Kirjekuoreen tai aihekenttään tunnus "Helsinki – Stadini". Sähköpostiosoite on: keruu@finlit.fi. Liitä mukaan nimesi, osoitteesi, syntymäaikasi ja -paikkasi sekä ammattisi.

Kilpailun tulokset julistetaan 15.12. pidettävässä juhlassa.

Järjestäjät Stadin Slangi ry, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Svenska Litteratursällskapet språkarkiv, Kotim aisten kielten tutkimuskeskus, Helsingin kaupungin museo, Kallio-lehti ja Töölöläinen.

• Lisätietoja Juha Nirkko, p. 131 231 päivisin; Outi Havia, p. 789 828 iltaisin, www.finlit.fi, www.kotus.fi, www.hel.fi/kaumuseo

Hattu on äänessä kaiken aikaa

Punahatussa pyörivät taas kesätauon jälkeen tuoreet ohjelmat. Ympäri vuorokauden kuultavissa oleva nuorten nettiradio lienee ainoa laatuaan Suomessa.

Studiosta kuuluu pulina kun **Essi Tarvonen** ja **Matias Orola** suunnittelevat alkavan kauden ensimmäistä Kahden tulen välissä -ohjelmaansa. Lukiota käyvä kaksikko on ollut alusta asti mukana Punahattu-nettiradiossa, jonka ohjelmat ovat nuorten tekemiä. Essin ja Matiaksen tunnin mittaisesta ohjelmasta puolet kuluu keskusteluun studiovieraan kanssa. Myös eri puolilla Suomea asuvat kirjeenvaihtajat pääsevät ääneen. Loppu aika omistetaan musiikille.

”On mukava tehdä ohjelmaa toisen kanssa. Jos itseltä loppuvat kysymykset, toinen jatkaa sujuvasti. Suorassa lähetyksessä voi satua kaikenlaista, esimerkiksi tekniikka pettää. Toisaalta radiotyö opettaa kaaoksenhallintaa. Äänestä ei kuule, vaikka tietokone olisi savunnut juuri ennen lähetystä”, Essi kertoo.

Kaksikko valitsee aiheensa omien mieltymystensä mukaan. Studiassa on puhuttu yhtä lailla ensimmäisestä kansanedustajavuodesta **Antti Kaikkosen** kanssa kuin aikaisista aamuherätyksistä lehdenjakajan kanssa.

”Jos joku asia pännii, voi siitä tehdä ohjelman ja pyytää jonkun tentattavaksi studioon”, Matias toteaa.

”Vaikka vaadimme haastateltavalta perusteluja, on sävy enemmän keskusteleva kuin hyökkäävä”, Essi lisää.

Tänä syksynä he tekevät yhteistyötä TV2:n Voice Out -nuortenohjelman kanssa. Gloriassa kuvattavassa ohjelmassa esiintyy aina artisti, joka myös kertoo jostain teemasta.

”Etsimme erilaisen näkökulman kulloinkin käsiteltävään teemaan. Ensimmäinen lähetysemme on 6. lokakuuta kello 21–22. Samaan ohjelmakokonaisuuteen kuuluu myös ennen meidän ohjelmaa lähetettävä reaaliaikainen videochat, jossa artistivierasta haastattelee yksi Punahatun juontajista, **Milla Kaikkonen**”, Essi ja Matias kertovat.

Radiostudio on Nuorten mediakeskus Hattutehtaan tiloissa Lönnrotinkadulla. Sekä radio

että koko Hattutehtas ovat Helsingin kaupungin nuorisoihankeskuksen ylläpitämiä ja edustavat kaupungin normaalia nuorisotyötä, johon nuoret osallistuvat vapaaehtoisesti. Vaikka nuoret tekevätkin ohjelmat Punahattuun itsenäisesti, on Hattutehtaan henkilökunta tarvittaessa apuna esimerkiksi teknisissä ongelmissa.

Punahatun yhteistyö Yleisradion kanssa on luontevaa, onhan niillä netissä yhteinen nuorten media-areena Free Your Mind, johon Punahattukin kuuluu. Yleisradio on myös lahjoittanut vanhaa radiokalustoaan Punahatulle.

”Teemme kuukausittain ohjelmistamme tunnin mittaisen koosteen. Se lähetetään YLE:n alueradioiden nuortenohjelmissa. Tavoitamme siten lisää kuulijoita ja pääsemme eetteriin. Samasta syystä aiomme hakea ensi keväänä väliaikaista radiolupaa. Tavoittelemme uusia kuulijoita Helsingistä ja maailmalta myös lisäämällä englanninkielistä ohjelmaa. Nyt sitä tarjoo esimerkiksi Powwerhour”, kertoo Hattutehtaan toiminnanjohtaja **Jani Karppanen**.

Kanava uusille bändeille

Punahatun ohjelmatarjonta on musiikkipainotteista ja kaikki tyyli-suunnat ovat edustettuina. Onpa joukossa iskelmämusiikkiin erikoistunut Kuplakin. Sen artistivieraina on ollut esimerkiksi **Jari Sillanpää**.

”Hattutehtaalla on musiikkistudio, jossa tehdään paljon hip hopia, ja biisit päätyvät usein seinän taakse radiostudioon. Suosimme nuorten tekemää musaa ja tarjoamme uusille bändeille mahdollisuuden julkisuuteen. Meillä on viikoittain kuultavissa yli 200 biisiä. Olemme antaneet vauhtia monille nykyään jo kuuluisuudessa paistatteleville bändeille, kuten Helpukselle ja @junkmailille. Bändit lähettävät musaa meille sähköpostilla tai cd:llä. Mukaan pitää laittaa biisien nimet ja tekijöiden yhteystiedot”, vinkkaa Karppanen.

Koska musiikkia toimitetaan Punahattuun paljon, on jokaiselle musiikkisuunnalle valittu musiikkivastaava, joka poimii tarjonnasta omaa lajiaan edustavat kappaleet ja syöttää ne soittolistalle – joka soi aina kun ei ole juonnettua ohjelmaa.

”Tänä syksynä teemoitimme päivät. Maanantai ja tiistai on omistettu rapille, keskiviik-

ko ja torstai rockille sekä metallille. Perjantaina on vaihtelevaa juonnettua ohjelmaa ja viikonloppuna pyörii soittolistaa”, kertoo media-tuottaja **Saija Salonen**.

Nuorin juontaja 12-vuotias

Nuorin Punahatun paristakymmenestä juontajasta on 12-vuotias ja vanhin 28-vuotias. Juonnettua ohjelmaa on tiistaista perjantaihin kello 16–21, mutta uusintoja ja musiikkia on kuultavissa ympäri vuorokauden. Juonnetut ohjelmat on ajoitettu iltaan sen takia, että suurin osa tekijöistä ja kuulijoista käy koulua eikä pääse päivällä nettiin.

”Viikoittain meillä on sadoittain kuulijoita. Nimekkäät studiovieraat, kuten rap-artisti Steen1, lisäävät kuulijamäärää. Kuulijat pääsevät myös osallistumaan menoon chatissa ja soittamalla studioon juontajille”, Jani Karppanen toteaa.

Punahatun ohjelma on kuunneltavissa MP3-soittimella, kuten RealPlayerillä. Punahattu on lähettänyt ohjelmia viime vuodesta saakka.

”Tämä on nuorille matalan kynnyksen paikka kokeilla radiotyötä. Opetamme studion käyt-

■ **Nettiradio Punahattu kuuluu Free Your Mind -sivuston kautta internetissä. ”Se on hyvä, koska FYM on tuttu”, toteavat mediatuottaja Saija Salonen, toiminnanjohtaja Jani Karppanen ja juontaja Milla Kaikkonen.**

töä ja ohjelmatyyppejä. Suomessa ei ole tietääksemme muita nuorten voimin pyöritettyjä nettiradioita. Koko Hattutehtaan tapaisia mediakeskuksiakin on vain muutama. Halusimme radion nimen liittyvän tähän tilaan, vanhaan hattutehtaan. Koska ensimmäinen täältä remonttivaiheessa löytämämme hattu oli punainen, otimme siitä radiolle nimen”, Karppanen kertoo.

Tiina Kotka ■

● Nettiradio Punahattu, www.freeyourmind.fi tai www.yle.fi/free, sähköpostiosoite radio@hattu.net. Nuorten mediakeskus Hattutehtas, Lönnrotinkatu 30 C, puh. 310 89091, avoinna ti–pe klo 14–21.

■ **Essi Tarvonen ja Matias Orola ovat Punahatun konkareita Kahden tulen välissä -ohjelmallaan. ”On mahtava fiilis kun on tehty hyvä ohjelma, vaikka ainahan meidän ohjelmat ovat hyviä”, kaksikko virnistää.**

Kuvat Jukka Uotila

Veteraanien asialla

Sotiemme veteraanit ovat antaneet vuoksemme mittamattoman arvokkaan panoksen. On ilo saada tarjota heille jotain takaisinkin”, toteaa Helsingin kaupungin veteraaniasiamies **Merja Eklund**.

Hän kertoo veteraaneille mitä palveluja he voivat saada ja auttaa löytämään oikeat osoitteet, oli kyse asunnon muutostöistä tai apuvälineiden hankinnasta. Eklund tekee kotikäyntejä huonokuntoisimpien veteraanien luokse aina aikataulun salliessa. Hän myös kiertää virastoissa ja veteraanitapaamisissa kertomassa ajankohtaisia asioita.

”Helsingin veteraanien palvelut ja etuudet ovat hyvät. Suurimmassa osassa Suomen kuntia ei edes ole veteraaniasiamiestä. Kaupunki on toteuttanut kiitettävästi rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan ehdotuksia”, kertoo monialaisen neuvottelukunnan sihteeri Eklund.

Tärkeä osa Eklundin työtä on veteraanien kuntoutusasioiden hoitaminen. Kuntoutusmuotoja ovat kahden viikon kylpylä- tai laitostuntoutus sekä 10 päivän päiväkuntoutus. Lisäksi on tarjolla avokuntoutusta, jota voi tarvit-

taessa saada kotonakin. ”Veteraani ei ole koskaan liian hyvä- tai huonokuntoinen voidakseen osallistua kuntoutukseen, koska vaihtoehtoja on kaikenkuntoisille”, Eklund painottaa.

Vain osa lähes 10 000 helsinkiläisveteraanista käyttää mahdollisuuttaan osallistua kuntoutukseen. Viime vuonna kylpyläkutsun sai 1910 veteraania ja lisäksi 200 pääsi ulkomaille kuntoutukseen. Avokuntoutuskutsun sai 1975 veteraania ja päiväkuntoutusta käytti 100 veteraania. Veteraanien aviopuolisoilla on lakisääteinen oikeus kuntoutukseen samanaikaisesti puolisonsa kanssa. Kuntoutuksen maksaa pääasiassa valtio, mutta myös kaupunki kustantaa erityisesti avokuntoutusta. Matkat laitostuntoutukseen kotimaassa korvaa Kela jälkikäteen.

Viimeinen hetki ilmoittautua

”Vielä saattaa olla joitain Suomen sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleita, jotka eivät ole ilmoittautuneet Sota-arkistoon eivätkä saa valtion kustantamaa kuntoutusta. Näiden henkilöiden kannattaa pikimmiten ilmoittautua So-

Kuva Kimmo Brandt

ta-arkistoon. Jos ei ole vuoden loppuun mennessä ilmoittautunut, menettää pysyvästi oikeutensa kuntoutukseen”, muistuttaa Merja Eklund.

Kuntoutukseen haluavat veteraanit saavat hakulomakkeita terveysasemilta ja Eklundin edustamasta rintamaveteraanien kuntoutusyksiköstä. Veteraani voi jättää hakemuksen lääkärille postitettavaksi lääkärilausunnon mu-

kana. Eklundin mielestä kuntoutukseen on nyt riittävästi rahaa, mutta kuntoutusvaihtoehtoja pitäisi olla enemmän. Muun muassa kuntosalikortteja toivotaan toistuvasti. Kaikki harrastusmahdollisuudet ovat Eklundin mukaan tärkeitä siksikin, että ne ylläpitävät sosiaalista ja virikkeellistä elämää.

”Veteraanien keski-ikä on lähes 84 vuotta ja monet heidän läheisistään ovat kuolleet. Hei-

Ahti antaa työn ja harrastuksen

Kalastajat arvostavat Helsingin vesialuetta, koska saalisvarmuus on aika hyvä. Pyyntialueitakin riittää jokaiseen makuun, ja jopa kaupungin sydämessä Töölönlahdella voi kalastaa”, toteaa Helsingin kaupungin kalastus- senvälvoja **Mikko Karvonen**.

Hän kiertää työkseen 14 600 hehtaarin suuruisella Helsingin edustan merialueella paitsi tarkkailemalla, että alueella kalastetaan sääntöjen mukaan, myös oikeana kalastusalan monitoimimiehenä, jolta sujuvat istutukset, koepalojen ottaminen ja neuvonta.

Helsingin kaupunki istuttaa vuosittain merialueelleen 200 000 siikaa ja 50 000 meritaimenta. Karvonen on ollut päästämässä mereen myös ankeriaita, mateita, toutaimia ja karppeja. Kaikkiaan Helsingin vesialueella elää 60 kalalajia.

”Kun vedet ovat puhdistuneet, on esimerkiksi haukikanta elpynyt. Lohen osaltakin on toivoo ensimmäisen kerran moneen vuoteen. Viimeiset hyvät lohi- ja taimensaaliit saatiin näistä vesistä vuonna 1997. Kalastaminen onkin vähentynyt. Esimerkiksi verkkolupien määrä on pudonnut 10 vuodessa puolella”, kertoo 18 vuotta kalastusenvälvojana työskennellyt Karvonen.

Hänen työhönsä kuuluvat myös koekalastukset. Niitä tehdään pitkäaikaisen seurannan takia joka vuosi tiettyinä vuodenaikoina samoista lajeista. Näin huomataan jos kannassa tapahtuu muutoksia, ja syitä aletaan tutkia. ”Joskus saan kuittailua koekalastuksesta, mutta kyllä ne kalat käytetään erilaisissa kaupungin tapahtumissa, kuten nuorisoleireillä.”

Karvonen kalastaa myös kerätäkseen tietoa kalojen sisältämistä pitoisuuksista. Helsingin kaupungilla kun on velvoite tutkia kaloja, koska kaupunki laskee jätevesiä – joskin puhdistettuna – mereen. Kalaistutukset kuuluvat samoihin velvoitteisiin.

”Velvoitetarkkailua on kaupungin koko vesialueella. Kaloista tutkitaan kaikki tietämisen arvoinen raskasmetalleista bakteereihin ja sinilevän hermomyrkyjen vaikutuksiin. Olen esimerkiksi ottanut maksanäytteitä taimenista, lohista ja kampeloista Katajaluodolta läheltä jätevesiputken päätä. Preparoin näytteet ja toimitan ne tutkimuslaitoksille. Lisäksi teen aistinvaraista havainnointia hajusta ja lihan väristä”, kertoo hydrobiologiaakin opiskellut Karvonen ja jatkaa:

”On kaikkien etu, että valvonta on tarkkaa. Kaloista saadut arvot ovat olleet niin hyviä, että Helsingin vesiltä saatua kalaa uskaltaa kyllä syödä.”

Karvonen törmää vesillä liikkuessaan melko harvoin väärinkäytöksiin. Välillä hän joutuu huomauttamaan rauhoitusalueella kalastamisesta sekä puutteellisista luvista ja merkinnöistä. ”Työaikaa hujahtaa kyllä virkistyskalasta-

jien neuvomiseen. Varsinaista kieroilua on vähän. Näillä vesillä naamat tulevat niin nopeasti tutuiksi, ettei lupien kanssa viitsit kauheasti pelleillä. Kun kalastuksenhoitomaksu on 20 euroa ja läänikohtainen viehekalastusmaksu 27 euroa, ei kannata ottaa 50 euron rikesakkoa niiden puuttumisesta.”

Osan Karvosen työajasta nielaisevat kalastuskisojen ja muiden tapahtumien vuoksi tul-

leet toimeksiannot. Myös hätään joutuneita hän auttaa ja tekee yhteistyötä eri viranomaisien, kuten ympäristökeskuksen ja venepoliisin, kanssa.

Liikuntaviraston merellisen osaston kaksi päätoimista kalastusenvälvojaa työskentelevät koko vapaan veden ajan. ”Vasta sydäntalvella lomailaan. Vaikka vähän lomaa täytyy pitää perheen vuoksi kesälläkin”, Karvonen toteaa.

Kuva Kimmo Brandt

dän oma joukkonsakin pienenee sadan veteraanin kuukausitahtia. Yksinäisyys on yleistä ja siksi kannustan kaikkia pitämään yhteyttä tuntemiinsa veteraaneihin. He ovat sitkeitä eivätkä pyydä herkästi apua. Tämän vuoksi moni lapsikaan ei aina huomaa veteraanivanhempansa seuran ja avun tarvetta.”

Merja Eklund on toiminut vuodesta 1999 kaupungin veteraaniasiamiehenä. Hänellä on pitkä sairaanhoidon ja hallinnon kokemus, mistä on hyötyä nykyisessäkin työssä.

Hyötyä on myös hänen tiedonjanoistaan. Tämä kolmannen polven helsinkiläinen kun herää aamuviideltä lukemaan lehden, ennen kuin ulkoiluttaa koiransa ja herättää tyttärensä. ”Minulla on palava halu pysyä ajan tasalla ja siepata mahdollisimman pian kaikki kiinnostava tieto itselleni”, Eklund hymyilee. **TK ■**

- Veteraaniasiamies Merja Eklund, puh. 31050513 arkisin kello 9–11, sähköposti merja eklund@hel.fi. Käyntiosoite Rintamaveteraanien kuntoutustoimistoon (avoinna arkisin kello 9–12, puh. 31050544) Koskelan sairaalan (Käpyläntie 11) N-talon B-rap-
pu, 2,5 krs, hissi nro 6.
- Lisätietoa saa myös www.hel.fi/terveyskeskus -osoitteesta kohdasta Palvelut ja Rintamaveteraanipalvelut.

Hänellä riittää kiinnostusta kalastukseen vapaa-ajallakin. Suurimman vonkaleensa, yli 19-kiloisen lohen, hän on saanut verkoilla. Karvonen pyytää ahdin antimia erityisen mielellään mökillä Porvoon saaristossa lastensa kanssa. ”Ongimme veneestä. Saamme pääasiassa pieniä ahvenia. Paistan sintit nylkemisen jälkeen voissa ja lisään pannulle murennettua hapankorppua. Siitä herkusta tykkää koko perhe.” **TK ■**

Kameran takana

Eddie Ilesilla on tämän vuoden joulukuussa takanaan 30 vuotta elämää Helsingissä. Hän muutti Maltalta Lontoon kautta Suomeen vuonna 1974. Valokuvausta harrastavan Eddien ja hänen vetämänsä Persona-ryhmän kuvia helsinkiläisistä voi ihailla tänä syksynä Pohjois-Karjalassa.

Eddien toi aikoinaan Helsinkiin suomalainen vaimo. ”Silloin emme vielä tienneet kuinka kauan asuisimme täällä. Olen viihtynyt hyvin.” Nykyisin Eddien perheeseen kuuluvat vaimo **Riitta** ja koirat. Kolme aikuista lasta ovat jo muuttaneet pois kotoa. Lapsenlapsia on yksi.

Eddien muuttaessa Suomeen ulkomaalaisia oli Helsingissä huomattavasti nykyistä vähemmän. Hän sai osakseen huomiota ja uteliaita katseita. Eddien kokemukset ovat silti olleet pääsääntöisesti myönteisiä. Hän kertoo kohdanneensa positiivista uteliaisuutta, joka voi joskus olla häiritsevääkin, mutta pohjimmiltaan kertoo välittämisestä. Ja ylimääräiseen huomioon tottuu. Vuosikymmenten saatossa Helsinki ja koko Suomi ovat kansainvälistyneet. ”Varsinkin nuoremmat ihmiset ovat entistä avoimempia, avarakatseisempia ja kielitaitoisempia”, Eddie kommentoi.

Hänen alkuperäinen kotimaansa on juuri Euroopan unioniin liittynyt Malta, jossa näkyvät kulttuurivaikutteet esimerkiksi Italias-
ta ja entisestä emämaasta, Isosta-Britanniasta. Siksi kansainvälisyys on aina ollut Eddielle luonteva ja itsestään selvä asia.

Suomessa aina Kehä I:n sisäpuolella asunut Eddie on nähnyt Helsingin kasvun. ”En ole koskaan kokenut, että Helsinki olisi liian suuri kaupunki. Tietysti jotkut ovat toista mieltä, mutta minusta Helsinki on melko puhdas ja rauhallinen paikka asua, pieni ja idyllinen metropoli.”

Eddien perheen kotikaupunginosa on tällä hetkellä Pikku-Huopalahti, jossa luonto on yl-
lättävän lähellä. ”Lintujen havainnointi kau-

punkiympäristössä on hienoa. Kotinurkilla näkee aika usein myös jäniksiä.”

Eddie työskentelee IT-alalla pääsuunnittelijana ja on ollut alalla vuodesta 1977. Vapaa-
aikana hänen intohimonsa on valokuvaus. Tällä hetkellä ajankohtainen projekti on helsinkiläisiä.nyt-näyttely, joka on ollut elokuusta alkaen esillä Nurmeksessa ja Joensuussa. Näyttelyä lähdettiin toteuttamaan muutama vuosi sitten Kameraseura ry:n Persona-ryhmän voimin. Henkilökuvaukseen keskittynyttä helsinkiläistä harrastajajoukkoa luotsaava Eddie on myös yksi näyttelyn viidestätoista kuvaajasta.

Näyttely on aito ja pysäyttävä kokonaisuus helsinkiläisten elämästä ja Helsingistä 2000-luvun alussa. ”Parin vuoden ajan ihmiset kuvasivat itse valitsemansa teeman mukaisesti helsinkiläisiä. Työ on tehty ilman ylimääräisiä väl-
käksiä, kuvattujen ja kuvaajien suhde on suora. Kuvissa näkyy aitous ja hiomattomuus.”

Kuvien teemat ulottuvat lapsiperheiden piha-
elämästä vanhusten palvelutalon arkeen. Yhdessä kuvasarjassa kysytään miten helsinkiläinen oikeastaan eroaa muista suomalaisista.

Valokuva katsoo maailmaa aina jostain perspektiivistä. Eddie on tallentanut omissa kuvissaan maahanmuuttajaperheitä. Levollisissa potreissa haetaan ajatukseltaan ja muodoltaan yhtenäistä kokonaisuutta. Syksyllä 2003 näyttely oli esillä Helsingin kaupungin neuvontapisteessä. Jugendsalissa pyöri yhä Eddien englantilaisesta Peggy-rouvasta tekemä 17-minuuttinen videomuotokuva.

Kantavana ajatuksena Eddien valokuvissa on kuvata ihmistä tai ihmisiä jonkin teeman kautta. Hän on vuosien varrella pitänyt näyttelyitä, joiden aiheet ovat vaihdelleet maltalaisista henkilöahmoista suomalaisiin tapahtumiin.

Markus Snellman ■

- helsinkiläisiä.nyt-näyttely 24.10. asti Joensuun Pohjois-Karjalan Museo Carelicumissa.

Gardenian syyskuu

22.9. klo 17.30–19.30 Sipulikukat puutarhaan ja joulukuksi -kursilla kerrotaan sipulikukkauutuuksista ja muun muassa erilaisten sipulien istutusajoista. Vetäjänä hortonomi Eija Keski-Korpela. Kurssimaksu 5 €. Ennakkokoilmoittautuminen p. 3478400.

Bonsai-jatkokurssi **25.9.** klo 11–14 Mika Myllyveräjän johdolla. Kurssimaksu 5 €. Ennakkokoilmoittautuminen p. 3478400.

Päivä Maalla -tapahtuma **26.9.** klo 10–15. Gardeniassa ja yliopiston koetilalla järjestettävässä tapahtumassa on ohjelmaa koko perheelle ja maalaistunnelmaa keskellä kaupunkia. Ohjelmassa muun muassa puutarhaneuvontaa, askartelua, opastettuja kieroksia ja suoramyntitori. Paikalla on paljon kotieläimiä.

Kivinokan kuusikot, lahopolut ja puupolku -opastettu retki **27.9.** klo 17.30–19.30. Puun päivän retkellä tutustutaan Kivinokan vanhaan kuusikkoon, puupolkuun ja lahopuiden merkitykseen. Lähtöpaikka Kulosaaren kartanon parkkipaikka. Ei ennakkokoilmoittautumista.

Asetelmia luonnonmateriaaleista **29.9.** klo 17.30–19.30. Kurssilla tehdään pöytäasetelmia syksyisistä luonnonmateriaaleista hortonomi Katja Uskin opastuksella. Kurssimaksu 7,50 € (sis. materiaalin). Ennakkokoilmoittautuminen p. 3478400.

Kristiina Koskimies-Soinisen Kiikarissa-näyttely **25.9.** saakka. Näyttelyssä on esillä kuvia Koskimies-Soinisen kohtaamista Helsingin rantojen linnuista. Kuvat ovat syntyneet arkipäivien kävelylenkeillä, linnun ja tarkkailijan kohdatessa kaupungin ranta-
maisemissa. Kuvat on tehty tekstiiliväreillä puuvillakankaalle tekniikalla, joka on yhdistelmä sienien, siveltimen ja sormien käyttöä sekä silkkipainon eri kaaviotekniikoita.

Luontokuvia Kalliovuorilta -näyttely **27.9.–11.11.** Valokuvia ja esineitä seikkailuretkiltä Pohjois-Kanadan koskemattomissa erämaissa. Näyttelyn on koennut Lauri Salama. Hän on melonut Kanadassa kuusi kertaa ja matkaa on kertynyt lähes 4000 kilometriä.

- Gardenia-Helsinki, Koetilantie 1, Viikki, puh. 3478400. Lisätietoja www.gardenia-helsinki.fi -nettisivuilta.

Gloria kutsuu

● **24.9.** klo 19–22.30 G2 – Gospel-ilta. Vapaa pääsy, ei ikärajaa. Teemana on gospel-räppi.

● **25.9.** klo 21–04 Minerva, Maryland, kolmas esiintyminen Glorian nettisivuilta. Liput: 6 €. (Ennakkoliput Tiketistä) K-18.

● **26.9.** Bullworkers. Showtime klo 21.00–. Legendaarisen Bullworkers-klubin uuden tulemisen avajaisilta.

Kokoonpanossa vaikuttavat muun muassa Keimo Hirvonen, Hepa Halme, Mitja Tuurala, Luumu Kaikkonen ja J.P. Virtanen. Bändin settien välissä näytetään vanhoja filmitallenteita mm. John Coltranen keikoilta. Liput: 5 €. K-18.

● **28.9.** klo 19.00 OYA! Tansanialaisen teatteri- ja musiikkiryhmä. Liput: 10/5 € (ennakkoliput Kompassista). Ei ikärajaa.

● **29.9.** Incredible nothing, Luomakunta, Ratas. Rasmin vastaisen kiertueen avauskonsertti. Lisätietoja: www.kiertue.com. Vain narikkamaksu 1,50 €. Ei ikärajaa.

- Nuorisoasiainkeskuksen Kulttuuriareena Gloria, Pieni Roobertinkatu 12. Lisätietoja www.nuoriso.hel.fi/gloria

■ **Työvalmentaja Cecilia Routio ja koulutuskoordinaattori Liisa Jokela tutkivat Klubitalon jäsenen Kim Stenvallin kanssa iltapäivän työnjakoa.**

gelma, kaikki tietävät kenen puoleen kääntyä. Veikko hoitaa myös Klubitalon sähköpostiryhmää, nettisivujen vieraskirjaa ja kansainvälistä yhteydenpitoa.

"Klubitalotoiminnalla on kansainväliset laatustandardit. Talomme kuuluu parhaimpaan ryhmään ja on kolmas kansainvälinen koulutuskeskus koko Euroopassa. Se tarkoittaa sitä, että meillä on valmiudet vetää kolmen viikon koulutuksia klubitalotoiminnasta suomeksi ja englanniksi. Ensi kesänä järjestämme Finlandia-talolle maailmanlaajuisen klubitalojen konferenssin", Veikko kertoo.

Suomen 18 klubitalosta lähimpänä pääkaupunkia sijaitsee Espoon Klubitalo. Helsingin Klubitalo on toiminut vuodesta 1997. Kesällä klubilaiset saivat kauan kaivatut omat tilat Sörnäistä. 740 kerrosneliön hankinta onnistui Helsingin kaupungin takaaman lainan ja Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksen avulla. Muutoinkin kaupunki tukee Klubitalon toimintaa: yli 600 000 euron vuosibudjetista kolmannes on kaupungin rahaa ostopalvelujen muodossa. Summalla tuotetaan vuodessa noin 12 000 kuntoutuspäivää. Loput talon kustannuksista maksaa Raha-automaattiyhdistys.

"Tämä on hyvin edullista kuntoutusta laskehtuna millä vain tutkustavalla. Tämän ovat kyllä onneksi huomanneet hoitolaitoksetkin. Ne lähettävät meille usein asiakkaitaan. Klubitaloja mahtuisi ja tarvittaisiin näin isoon kaupunkiin lisääkin. Yhdistyksemme nimi onkin alun alkaen laitettu toiveikkaasti monikkomuotoon Helsingin Klubitalot ry", Ansa Holm toteaa.

Työnantajille takuutyötä

Klubitalo haluaa tarjota jäsenilleen työmahdollisuuksia myös talon ulkopuolella. Tällä hetkellä Klubitalolla on yhteistyötä 11 työnantajan kanssa. Jäsenillä on mahdollisuus kokeilla työntekoa puolen vuoden ajan. Työajat vaihtelevat työnantajan tarpeista riippuen 2–4 tuntiin 2–5 päivänä viikossa.

Klubitalon henkilökuntaan kuuluva ohjaaja käy työpaikalla viikoittain varmistamassa, että työ ja henkilösuhteet sujuvat. Ohjaaja tuntee työn, sillä hän on opetellut sen ensin itse opettaakseen sen jokaiselle paikkaan tulevalle. Tarvittaessa ohjaaja tuuraa jäsentä esimerkiksi sairausloman aikana.

■ **Järjestelmälläpitäjänä toimineelle Veikko Niemelle Klubitalon nettisivujen päivittäminen on vuosien ajan ollut mieluista tekemistä.**

Kuvat Jukka Uotila

Työ tuo terveyttä

Helsingin Klubitalossa mielenterveyskuntoutujat saavat sisältöä elämään ja pääsevät töihin.

Voi ei, menin sekaisin laskuissa", päivittelee kahvilan kassaa hoitava **Terje Berndtson**. "Onneksi täällä saa mennä ihan rauhassa sekaisin", nauraa kahville piipahtanut johtaja **Ansa Holm** yhdessä **Christian Hjelmin** kanssa. Samaan hengenvetoon he kertovat, että huumori on Helsingin Klubitalon ominaispiirre – vaikka talossa kovasti töitä pauskitaankin.

"Työ on ihan oikeaa tarpeellista työtä eikä mitään leikkimistä. On hommia ruoanlaitosta siivoamiseen ja postitukseen. Niitä tehdään kuitenkin jutustellen ja omaa jaksamista kuunnelten. Ilmapiiri on kannustava. Tekemisen avulla imeytyy helposti mukaan menoon ja sosiaalisuus huomauttaa. Olin itsekä aika sulkeutunut aluksi, koska särkevä olkapää leikkauksineen oli aiheuttanut kipudepression. Pian kuitenkin perehdyin Klubitalon kirjanpitoon. Parhaillaan laadimme ensi vuoden budjettisuunnitelmaa", kertoo kirjanpitäjänä työuransa tehnyt Christian.

Sörnäisissä sijaitsevan Klubitalon jäseniksi pääsevät helsinkiläiset, joilla on tai on ollut mielenterveysongelmia. Klubitalo on avoinna vain jäsenille ja henkilökunnalle. Klubitalo toimii kansainvälisen mallin mukaan, jota noudattavat sadat talot ympäri maailmaa.

"Tavoitteenamme on auttaa jäseniä kuntoutumaan ja palaamaan takaisin yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseniksi työpainotteisten päivien ja vertaistuen avulla. Työ tuo päivisiin rytmiä sekä merkitystä. Olemme päätyneet siihen, ettemme tee talon ulkopuolelta tilattuja töitä, koska kuntoutujien työkyky saattaa vaihdella, emmekä halua ulkopuolisten mää-

rittelemiä aikatauluja. Työpainotteista taloa tarvitaan, sillä vapaa-ajan toimintaa tarjoavia paikkoja on jo useita", toteaa toiminnanjohtaja Ansa Holm ja jatkaa: "Kukaan henkilökunnasta ei hoida jäseniä, joten hoidon on löydettävä talon ulkopuolelta. Kaikki kymmenen työntekijää ovat jäsenten työkavereita, sillä Klubitalon perusidea on se, että jäsenet pyörittävät taloa tasavertaisesti henkilökunnan kanssa."

Mökkiytymisen estoa

Tällä hetkellä Helsingin Klubitalolla on 550 jäsentä, joista yli 200 käy kuukausittain ja 70 päivittäin talossa. Toiminta ja jäsenyys ovat ilmaisia, mutta ruoasta ja kahvilan tuotteista maksetaan omakustannushinta. Työ on vapaaehtoina ja palkaton.

Klubitalon ovet pidetään avoinna arkisin kello 8–16. Maanantai-iltaisin järjestetään starttikahvila, joka on tarkoitettu uusille tulokkaille ja jäsenille, jotka eivät pääse päivisin Klubitalolle työn, opiskelun tai muun syyn vuoksi.

"Vain päihtyneitä tai muille vaaraksi olevia ei päästetä jäseniksi ja sisälle taloon. Kerran jäsenenä olleetkin toivotetaan tervetulleiksi mukaan uudelleen. Olemme järjestäneet retkiä, talkoita sekä petankki- ja urheilukisoja. Arvostan erityisen paljon sitä, että Klubitalo tarjoaa toimintaa juhlapyhiksi, kuten joulun ja juhannusaatoksi. Kerran kuussa on myös sunnuntailounas", iloitsee Christian.

Niihin jäseniin, jotka eivät sairaalassaolon tai muun syyn vuoksi pääse Klubitaloon, pidetään yhteyttä, jos he niin haluavat.

"Tarvittaessa vierailamme jäsenen luona sairaalassa tai kotona. Kaikki yhteydenotot muistuttavat jäseniämme siitä, että on paikka missä heitä kaivataan, ja vieläpä sellainen, jossa on mielekästä tekemistä. Jokaisellehan on hyväksi

”Työtehtävien kirjo on suuri. Yksi jäsen päivittää tietokoneella asiakastietoja, toinen siivoaa, kolmas työskentelee keittiöapulaisena, neljäs huolehtii tietokoneiden ja printtereiden kunnosta, viides on varastoapulainen ja kuudes tekee tietohallintatehtäviä. Työnantajat ovat olleet tyytyväisiä. Kannustamme jäseniä hakemaan töitä myös itsenäisesti. Autamme esimerkiksi ansioluettelon tekemisessä ja työhaastatteluun valmistautumisessa. Vuosien varrella kymmenet jäsenet ovat saaneet työpäivän”, Ansa kertoo.

Tarvittaessa pyykkäysoppia

Paitsi töihin, Helsingin Klubitalo kannustaa jäseniään myös opiskelemaan.

”Jäsenistöstä kolme neljäsosaa on alle 45-vuotiaita. Moni sairastuu niin nuorena, ettei ole ehtinyt opiskella. Olisi hyvä, että hekin saisivat ammatin. Kolme neljäsosaa jäsenkunnastamme on joko eläkkeellä tai elää kuntoutustuella. Itselläni on skitsofreniatausta, mutten ole ollut sairaalassa pariinkymmeneen vuoteen”, kertoo Veikko.

Osa Klubitalon jäsenistä on saattanut olla pitkään laitoshoidossa ja tarvitsee aluksi apua vaatteiden pesua ja virastoissa asiointia myö-

Johtaja Ansa Holm maksaa Christian Hjelmin kanssa laskuja netissä.

Kirjastosta nettiopetusta

Useat kirjastot tarjoavat maksutonta internetin käytön opetusta. Sähköpostiopastuksessa annetaan perustiedot sähköpostin lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Internetopastuksessa annetaan perustiedot netin käytöstä ja linkkivinkkejä.

Etelä-Haagan kirjastossa (Isonnevantie 16 B) on 22.9 kello 14–15 internetin alkeet ja 29.9. kello 14–15 sähköpostin alkeet. Varaa aika lainaustoimistosta tai numerosta 31085032.

Itäkeskuksen kirjasto (Turunlinnantie 1, työväenopiston ATK-luokka) järjestää työväenopiston kanssa internetopastusta niille, jotka eivät ole koskaan käyttäneet tietokonetta, kahtena peräkkäisenä keski- viikkona joko 6. ja 13.10. kello 12.30–16. tai 3. ja 10.11. kello 12.30–16.

Jonkin verran tietokonetta käyttäneille on internetin opastusta 27.10. ja 17.11.

ten. Klubitalo järjestää myös pienimuotoista kurssitoimintaa esimerkiksi kieli- ja tietotekniikkataitojen hiomiseksi, joskin pääosin klubitalon ulkopuolella. Esiintymisrohkeutta voi kartuttaa vaikka käymällä kertomassa ruoka-aikaan koko salilliselle väkeä, mitä on kyseisen päivän ohjelmassa. Ajankohtaista tietoa jäsenille välitetään myös kuukausittain julkaistavassa Klubilehdessä, johon kirjoittavat niin jäsenet kuin työntekijätkin.

Tiina Kotka ■

● Helsingin Klubitalo, Hämeentie 54, 00500 Helsinki, puh. 7288550, nettisivut: www.kolumbus.fi/helsinginklubitalo/, ajanvaraus uusille jäsenille puh. 72885512.

Nettiin opas mielenterveyspalveluista

Helsingin kaupungin terveystakeskus on julkaissut internetissä mielenterveyspalveluista kertovan oppaan. Se kertoo, millaisia palveluja on tarjolla ja neuvoo niihin hakeutumises- sa. Mielenterveyspalveluja tarjoavat Helsingissä sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi useat säätiöt, yhdistykset, järjestöt ja yksityiset.

● Opas löytyy terveystakeskuksen nettisivuilta osoitteesta www.hel.fi/terveyskeskus/index.html kohdasta ”Mielenterveyspalvelut”.

Aikuiset ja nuoret oppiin

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia tarjoaa syksyllä koulutusmahdollisuuksia sekä nuorille että aikuisille. Koulutus- ta on tarjolla kulttuuri- ja palvelualalla, so- siaali- ja terveysalalla sekä tekniikassa ja liikenteessä.

Nuorten yhteishaku on 20.9.–1.10. Tarjolla on ammattikorkeakoulututkintoon joh- tavaa koulutusta sosiaali- ja terveysalalla sekä tekniikan ja liikenteen alalla 11 tut- kintoon.

Syksyn aikuiskoulutushaku kestää 15.10. saakka. Hausa on ammattikorkeakoulutut- kintoon johtavaa koulutusta sekä erikoistu-

misopintoja kulttuuri- ja palvelualalla se- kä sosiaali- ja terveysalalla.

Stadiassa on meneillään haku myös avoi- meen ammattikorkeakouluun. Avoimen am- mattikorkeakoulun opinnot ylläpitävät ja kehittävät ammattitaitoa, lisäävät koulu- tuksellista tasa-arvoa ja tukevat elinikäis- tä oppimista. Avoin ammattikorkeakoulu- opiskelu on avointa kaikille iästä ja poh- jakoulutuksesta riippumatta. Opintoja on runsaasti kaikista koulun toimialoista.

● Lisätietoja koulutuksista ja hakuajoista saa osoitteesta www.stadia.fi.

Kouluihin maksullinen välipala

Helsingin ylläpitämissä kouluissa ja op- pilaitoksissa kokeillaan syyslukukau- della maksullisen iltapäivävälipalan tar- joamista.

Kokeilussa mukana olevien koulujen vä- lipalavalikoimat ja tarjoiluajankohdat voi- vat vaihdella esimerkiksi koulupäivien pi- tuuksien mukaan. Tarjolla on erilaisia lei- piä, juomia ja hedelmiä. Välipalan hinta on 0,5–1,5 euroa. Välipalat maksetaan pää- sääntöisesti välipalakortilla, jonka voi os- taa koululta.

Kaupungin koulujen makeis- ja virvoitus- juoma-automaatit on ajastettu niin, että ne ovat kiinni lounasaikaan. Tavoitteena on, että koululaiset nauttivat monipuolisen ja ravitsevan lounaan makeisten ja virvoitus- juomien sijaan.

Koulujen ja oppilaitosten ruokalistoil- la hyödynnetään paikallisia ja vuodenajan mukaisia elintarvikkeita. Syyslukukaudella vietetään muun muassa sadonkorjuuviikkoa. Koulujen ruokalistat löytyvät opetusviraston kotisivuilta osoitteesta www.edu.hel.fi.

Opettajatilanne kohtuullinen

Opettajien kelpoisuustilanne Helsingin kouluissa on kohentumassa. Yli 80 prosentilla opettajista on työhön vaa- dittava kelpoisuus. Kevätlukukauden lop- puessa suomenkielisten koulujen päätoimi- sista tuntiopettajista kelpoisuusvaatimuk- set täytti 84 prosenttia ja ruotsinkielisten koulujen opettajista 72 prosenttia.

Kaikki suomenkielisten opettajien avoin- na olleet virat erityisopetuksen virkoja lu- kuun ottamatta saatiin keväällä täytet- tyä päteillä hakijoilla. Kevätlukukauden päättyessä suomenkielisten koulujen eri- tyisopettajista oli kelpoisia lähes 70 pro- senttia ja erityisluokanopettajista noin 60 prosenttia.

Ruotsinkielisissä kouluissa tilanne on huomattavasti vaikeampi. Kaikkia kevääl- lä avoinna olleita luokanopettajien virko- ja ei saatu täytettyä, koska päteviä haki-

joita ei ollut. Vain vajaa puolet erityisluo- kanopettajista on päteviä. Myös päteivistä matemaattisten aineiden opettajista sekä opinto-ohjaajista on pulaa.

Kelpoisien erityisluokanopettajien ja eri- tyisopettajien osuutta on pyritty kasvat- tamaan myöntämällä palkallista opinto- vapaata pätevytyymiseen tähtäävää opis- kelua varten. Erityisopetusta saa Helsingin peruskouluissa noin kuusi prosenttia oppilaista.

Oppilaiden koulunkäyntiapu pyritään hoi- tamaan vakinaisella henkilöstöllä. Kelpoi- sia koulunkäyntiavustajia on vakinaistettu. Opetusvirastossa järjestetään kuluvana lu- kuvuonna koulunkäyntiavustajan ammat- titutkintoon tähtäävää pätevytyymiskoulu- tusta noin 40 palveluksessa olevalle kou- lunkäyntiavustajalle. Koulunkäyntiavustajia on Helsingissä kaikkiaan noin 600.

Erityisoppilaita enemmän

Helsingissä noin kuusi prosenttia pe- ruskoulun oppilaista on erityisoppi- laita. Ensi vuonna erityisopetukseen siir- rettyjen oppilaiden osuuden arvellaan nou- sevan seitsemään prosenttiin suomenkie- lisissä kouluissa. Ruotsinkielisissä perus-

kouluissa erityisopetuspäätöksen on saa- nut syyslukukauden alkaessa hieman alle neljä prosenttia oppilaista. Erityisoppilais- ta suurin osa opiskelee erityisluokilla. Hel- singin kaupungin säästöt eivät ole koske- neet erityisopetusta.

Koulujen lomat

Kaupungin peruskoulujen ja lukioiden syyslukukauden lomat ovat 21.10.–22.10. ja 22.12.–8.1. Kevätlukukausi kes- tää 10.1.–4.6. Talvilomaa vietetään Helsingin kouluissa 21.2.–26.2. ja kevätkaudella on lomapäiviä myös 24.3. ja 6.5.

Ammatillisten oppilaitosten loma-ajat puolestaan ovat 18.10.–22.10. ja 22.12.–3.1. Kevätlukukausi alkaa 4.1. ja päättyy 4.6. Talviloma on samaan aikaan muiden helsinkiläiskoulujen kanssa ja kevätkauden muut lomapäivät ovat 7.1. ja 6.5.

Majapaikka puiden katveessa

Aivan Rastilan metroaseman vieressä, uusien kerrostalojen kupeessa on Helsingin kaupungin omistama leirintäalue, joka majoittaa yli 35 000 matkailijaa vuodessa. Sijainnista ja väkimääristä huolimatta miljö on maaseutumainen ja tunnelma leppoisaa. Myös helsinkiläiset voivat teltailla ja mökkeillä Rastilassa. Leirintäalue on avoinna ympäri vuoden, ja hyvien liikenneyhteyksien vuoksi matkailijoita on myös kesäkauden ulkopuolella.

Rastilan leirintäalueen kiireisin kausi on juuri jäänyt taakse. Teltoja näkyy enää siellä täällä, mutta mökeissä on asukkaita ja matkailuautojakin on vielä paljon. Loppukesästä noin 75 prosenttia matkailijoista tulee Keski- ja Etelä-Euroopasta. Silloin leirintäalueella puhutaan enimmäkseen saksaa, espanjaa ja italiaa.

”Keskimäärin matkalaiset viettävät aikaansa Helsingissä kahdesta kolmeen vuorokauteen”, kertoo leirintäpäällikkö Markku Karjalainen.

Jokseenkin kaikki leirintäalueen asukkaat saapuvat omilla autoillaan. Alueen erinomaisen sijainnin vuoksi vierailijat kuitenkin jättävät autonsa Rastilaan ja hurauttavat keskustaan metrolla. Sitä matkustustapaa leirintäalueen henkilökunta suosittelee kaikille kaupungille lähtijöille.

Yöpymisvaihtoehtoissa varaa valita

Leirintäalueella on matkalaisten käytössä 7 talviasuttavaa hirsimökkiä, 19 leirintämökkiä ja 100 nurmipohjaista telttapaiikkaa. Matkailuvauunuille on varattu 165 paikkaa. Kesäaikaan vauunupaikat eivät riitä ja niitä joudutaankin vuokraamaan lisää viereisen koulun pihalta.

Neljältä huoltorakennuksesta kaksi on käytössä ympäri vuoden. Keittokatoksissa on tiskialtaat ja sähkölevyt sekä ruokailutiloja. Alueen pesutuvassa koneet toimivat poletilla.

Talviasuttavissa hirsimökeissä on olohuoneen ja makuuhuoneen lisäksi keittokomero, parvi, wc ja suihku. Mukavuuksiin kuuluvat myös televisio ja liinavaatteet. Nukkumatilaa niissä on kuudelle hengelle. Leirintämökkejä on kahta kokoa ja ne ovat varustukseltaan vaatimatto-

mampia. Niissä on kerrossänkyjen lisäksi jääkaapit ja mikroaaltouunit. Myös liinavaatteet kuuluvat hintaan.

Metsän siimeksessä mökkialueen vieressä on pieni puista raivattu alue. Leirintäpäällikkö Karjalainen kertoo, että sinne on tarkoitus rakentaa 3 uutta mökkiä. Mökeistä on tulossa entistä tilavampia ja varustukseltaan parempia. Kahden makuuhuoneen, tuvan ja keittiön lisäksi niihin on suunniteltu myös saunoja.

On aika jatkaa matkaa

Iloinen kuuden saksalaisopiskelijan porukka palaa teltoilleen ja alkaa pakata tavaroitaan autoihin. Matka jatkuu kohti pohjoista. Puolan ja Venäjän kautta Suomeen saapunut kuusikko viipyi Rastilassa kaksi yötä. Berliinissä fysiikkaa opiskeleva Tino Rasche kertoo, että Helsingissä on ollut mukavaa edellispäiväisestä sateesta huolimatta. Teltat säilyivät sisältä kuivina, joten yösiijaa ei tarvinnut vaihtaa. Tino, Gunter, Irene ja Peter kehuivat Rastilaa mukavaksi ja hyvin toimivaksi paikaksi. He olivat tyytyväisiä myös keittomahdollisuuteen, jota ei edellisillä yöpymispaikoilla ollut. Ennen kuin yliopisto-opiskelu taas alkaa, on nuorilla aikaa lomailla pari viikkoa. Osan ajasta he aikovat käyttää muualla Suomessa. Kotiin he ajelevat Ruotsin ja Tanskan kautta.

Puhtaus on puoli ruokaa

Aamupäivällä suihkut ja keittokatokset ovat ahkerassa käytössä. Suihkutilat ovat tiptopkunnossa. Ne kaakeloitiin ja kunnostettiin jokin aika sitten. Keittokatokset sen sijaan odottavat vielä remonttia. Pelkkä remonttikan ei kuitenkaan aina auta. Muutama tunti siivoojan käynnin jälkeen on monen käyttäjän jäljet jo näkyvissä. Harmillista on myös se, että tiskialtasiin ei esimerkiksi kannata hankkia tulppia. Ne ja moni muu irtaava pikkutavara katoaa hyvin pian, oli niillä uusiokäyttöä tai ei.

Leirintäalueen kahdesta saunasta pienempi on perhesauna. Vartiokylän lahden rannalla, uimarannan tuntumassa, on suuremmallekin joukolle sopiva rantasauna, jossa järjestetään myös yleisiä saunavuoroja. Talvisin se on osan ajasta avantouimareiden käytössä.

Saksalaisopiskelijat Gunter Weiss, Peter Spröte, Irene Koeppe ja Tino Rasche yöpyivät elokuussa kahden kaverinsa kanssa Rastilan leirintäalueella teltoissa, mutta saattavat joskus tulevaisuudessa tulla tänne myös mökkeilemään.

Kartanossa juhliitaan

Jyrki Tarvonen pitää leirintäalueella sijaitsevaa Rastilan Kartanoravintolaa kolmatta vuotta. Kahvion lisäksi ravintolassa on eri kokoisia tiloja sekä salakapakka, joita voi vuokrata juhlatarkoituksiin ympäri vuoden. Suurimman eli keltaisen pääsalin lisäksi on 30-paikkainen roosa sali ja saman kokoinen sininen sali. Tiloja voi muunnella käyttötarkoituksen mukaan.

Kahviosta saa juotavien lisäksi muun muassa omassa keittiössä paistettua suolaista ja makeaa piirakkaa. Lounaslista pitää sisällään arkisempaa kotiruokaa. Sen lisäksi talossa on pihvivoittoinen menu. Keittiön ylpeys on aito laavakiviparila, jolla keittiömestari pyöryttää maukkaat fileet isoon tai pieneen juhlaan. Ra-

Rastilan Kartanoravintolaa pitävä Jyrki Tarvonen tuntee myös viinit ja järjestää ravintolassa maistiaistilaisuuksia. Juhlien lisäksi kartanossa on ollut nukketheateritapahtumia ja vappulounaita.

vintolan henkilökunnalle on kunnia-asia, että jokaisesta järjestetystä juhlasta jää hyvä maku suuhun.

Leena Seitola ■

● Rastilan leirintäalue, Karavaanikatu 4, puh. 321 655, www.hel.fi/liv/rastila/rastila.html ja www.camping.fi. Avoinna ympäri vuoden.

● Rastilan kartano, Karavaanikatu 4, puh. 321 1791, avoinna syyskuun loppuun päivittäin kello 14–21. Talvella tilausten mukaan.

Kuvat Mari Hoftari, Rhinoceros Oy

Puheoppia, historiaa, kulttuurituntemusta

Työväenopiston aarrearkku aukeaa maksutta

Työväenopiston toimipisteissä on syksyn mittaan lukuisia maksuttomia luentoja. Tarkat ohjelmat löytyvät nettiosoitteesta www.opisto.hel.fi kohdasta ”Yleisluennot”.

Torstaisin Opistotalolla (Helsinginkatu 26) saadaan perustietoa arkipäivän puhe- ja vuorovaikutustilanteista. Miten vaikuttaa ja vakuuttaa? Miten selviytyä, kun jännitys iskee? Luennot ovat kello 16.50–18.20 Helsinki-salissa.

- **23.9.** Mitä ääni kertoo käyttäjästä – mitä viestin äänelläni? FM Merja Jattu-Wahlström,
- **30.9.** Jännitatkö esiintymistä? FM Hilka Kallio,
- **7.10.** Varma ja vakuuttava esiintyminen, FM Paula Hjelt-Putilin,
- **14.10.** Työelämän ryhmäviestintätaidot, FM Niina Jääskeläinen.

Keskisen alueopiston luentosarjassa pohditaan, miten maailma on muuttunut keskialalta nykyhetkeen. Aikakausia valotehtaan muun muassa keksintöjen, taiteen ja musiikin avulla. VTK Juha Olavisen pitämät luennot ovat Opistotalon (Helsinginkatu 26) Helsinki-salissa maanantaisin kello 18.30–20.

- **4.10.** Johdanto. Keskiajasta uuden ajan alkuun – kirjapaino, löytöretket, uskonpuhdistus.
- **11.10.** 1500-luvun lopusta 30-vuotiseen sotaan. Maailmankartta. Hugo Grotius.
- **25.10.** 1600-luvun lopusta Yhdysvaltojen syntyyn. Bach.

- **1.11.** Ranskan vallankumouksesta Wienin kongressiin. Höyrykone, teollisuus, Immanuel Kant.
- **8.11.** 1815–1870 – lennätin, Japani, moderni taide, öljy.
- **15.11.** 1800-luvun lopulta 1. maailmansotaan. Puhelin, Suomen taiteen kultakausi, elokuva, Freud.
- **22.11.** Ensimmäinen ja toinen maailmansota. Jazz, Neuvostoliitto, Gandhi, Hitler, Picasso.
- **29.11.** Nykyaikaan. Kylmä sota, Kiina, avaruus, rock, Internet, terrori.

Läntisen alueopistonkin syksyyn mahtuu luentosarja puheviestintätaitoista. Luennot ovat tiistaisin kello 17–18.30 Kanneltalon (Klaneettitie 5) auditoriossa.

- **9.11.** Sanaton viestintä ja vaikutelman hallinta, FM Niina Jääskeläinen,
- **16.11.** Vuorovaikutteinen esiintyminen, FM Paula Hjelt-Putilin,
- **23.11.** Työelämän neuvottelutaidot, FM Niina Jääskeläinen.

Koillisen alueopiston luentosarjoissa tutustutaan esimerkiksi EU:n uusien jäsenmaiden vanhoihin kulttuurikaupunkeihin. Huk Antti Aaltosen pitämät luennot ovat keskiviikkoisin kello 18–19.30 Malmitalon (Ala-Malmin tori 1 B) auditoriossa.

- **8.9.** Puolan Krakova ja Slovakian Bratislava,
- **15.9.** Praha – Böömin kruunu,
- **29.9.** Unkarin Budapest ja Slovenian Ljubljana.

Tai Chi kutsuu

Syksyn aikana on mahdollisuus opetella Tai Chitä Guilin Taijiqunan alkeiskursseilla. Keskiviikkoisin on Chen-tyylin alkeiskurssi kello 19–20 Pajalahden koululla (Tallbergin Puistotie 12).

Vastaavat kurssit ovat myös torstaisin kello 19–20 Munkkiniemen yhteiskoululla (Laajalahdentie 21) ja lauantaisin kello 10–11 Töölön kisahallissa (Paavo Nurmen kuja 1 C).

Maanantaisin on tarjolla Yang-tyylin alkeiskurssi kello 19.15–20.15 Kuntokeidas

Sandelsissa (Välskärinkatu 4). Sunnuntaisin on Chen-tyylin miekan alkeiskurssi kello 9–10 Töölön kisahallissa (Paavo Nurmen kuja 1 C).

Kurssit jatkuvat 15.12. saakka. Kaikilla kursseilla on ensimmäinen kokeilukerta maksuton ja kertamaksu sen jälkeen 5 euroa. Töölön kisahallin sisäänpääsymaksu 2 euroa on lisäksi maksettava normaalisti.

- Kurssitiedustelut numerosta 050-331 9367.

Markkinat Malmille

Ylä-Malmin torilla on aloitettu uusi markkinatapahtumasarja. Kiinteistöviraston halli- ja ulkomyyntitoimisto järjestää markkinat syksyllä kerran kuussa sunnuntaisin. Tori on avoinna kello 10–16. Markkinoilla on voi tehdä myös kirpputori löytöjä. Syyskauden markkinat ovat 19.9., 17.10., 21.11. ja 19.12.

Hakaniemen torin markkinat jatkuvat joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina kello 10–16 ja Hietaniemen torilla on markkinat jokaisen kuukauden toisena maanantaina kello 10–16.

- Lisätietoja kaikista kolmesta markkinapaikasta saa numerosta 169 3367.

Silakkamarkkinat lähestyvät

Helsingin vanhin edelleen järjestettävä tapahtuma, silakkamarkkinat, valloittaa Kauppatorin 3.–9.10. Tapahtuma järjestettiin ensi kerran vuonna 1743.

Markkinoilla myydään maustekalan ja silakkayllätysten lisäksi ahvenanmaalaista

mustaa leipää. Veneistä ja torin myyntikoujuista saa silakkaa sunnuntaista lauantaihin. Ylipormestari **Eva-Riitta Siitonen** avaa tapahtuman kello 11. Markkinat ovat avoinna päivittäin kello 7–19, paitsi päätöslauantaina, jolloin tapahtuma päättyy kello 16.

Muistatko vielä ne messut

Jugendsalissa on esillä suomalaisen julistetaiteen helmiä. Suomen Messujen 85-vuotisjuhlavuoden kunniaksi näyttelyyn on koottu edustava kavalkadi menneiden vuosikymmenten vanhoja messujulisteita.

Messujulisteet ilmentävät aikaansa ja edustavat kautensa graafista suunnittelua parhaimmillaan. Sen lisäksi julisteet tuovat mieliin nostalgisia muistoja omista messuvierailuista.

Vanhimmat esillä olevat julisteet ovat 1920- ja 1930-luvulta, viimeinen näyttelyssä mukana oleva vuosikymmen on retrohenkinen 70-luku. Suomen Messujen julisteet antavat hyvän läpileikkauksen suomalaiseen julistetaiteeseen, sillä kunkin aikakauden trendit näkyvät julisteissa. Merkittävää on myös, että messujulisteet tilattiin aina aikakauden parhaimmista taiteilijoilta ja graafikoilta.

Yksi näyttelyn helmistä on vuoden 1927 autonäyttelyjuliste, jossa on teknologiahenkeä ja vauhtiakin. Aikakauden tyylipuhtain juliste on huonekalumessuille 1927 piirretty juliste, punainen tuoli, tyylihuonekalu, jossa on aidon käsiteollisuuden leima.

1930-lukujen tyylikkäässä julisteissa puolestaan on havaittavissa puolalaista henkeä ja julisteiden perspektiivi ylhäältä, ”taivaalta”, alas on mielenkiintoinen. Sotavuosien vaikutukset näkyvät messujulisteissa, joita on näyttelyssä neljä. Suomalaiset taitelijat elivät olosuhteiden pakosta umpiossa. Ajan henki, valistus ja propaganda, näkyvät messujulisteissa.

Sanotaan, että 1950-luku oli julistetaiteen kukoistuskautta. Paremmen painotekniikan ansiosta värit puhkesivat kukkaan. Esimerkiksi kevään suurten yleismessujen julisteet tuovat positiivista mieltä herkullisilla väreillään. 50-

■ *Lastenmessujen juliste on vuodelta 1951.*

■ *Carolus Lindbergin suunnittelema Suomen II Autonäyttelyn juliste. Lindberg suunnitteli useampia autonäyttelyjulisteita ja oli itsekin innokas autoilija.*

luvulla julisteita tehtiin muun muassa autonäyttelyistä, lapsimessuista tai puutarhanäyttelyistä.

1960-lukua moititaan julisteiden osalta jo tylsemmäksi. Samalla valokuvat, tekstijulisteet ja sävykelkistyskuvat yleistyivät. Mustavalkoinen graafisuus näkyy esimerkiksi teollisuuden alan ammattimessujen julisteissa. 1970-luvun voimakkaat värit tulevat esille esimerkiksi Habitat-messujen julisteissa, jotka ovat olleet aikanaan erittäin trendikkäitä ja ovat sitä nyt taas uudestaan.

Näyttelyssä on 53 julistetta. Suurin osa Suomen Messujen alkuperäisistä julisteista on luovutettu Lahden Julistemuseon kokoelmiin, josta julisteet ovat nyt lainassa Jugendsalissa.

- ”Muistatko vielä ne messut” 10.10. saakka Jugendsalissa, Pohjoisesplanadi 19. Näyttely on avoinna ma–pe klo 9–17, su klo 11–17.

Senioreille tietoa ja taitoa

Kampin palvelukeskuksen vieressä olevan Seniori-infon avonaisesta ovesta kantautuu iloinen puheensorina. **Anja Pajamies** on tullut kyselemään tietokonekursseista.

”Päätin, että nyt eläkkeellä opettelen vihdoin käyttämään tekstin- ja kuvankäsittelyohjelmia sekä nettiä. Kuulin juuri, että täällä on maksutonta opetusta ja ilmoittauduin mukaan. Olen Seniori-infossa ensimmäistä kertaa. Tietoa on saatavilla hämmästyttävän monipuolisesti. Palvelu on ystävällistä. Tulen takuulla uudelleen”, toteaa Pajamies.

Ikäihmisille suunnatusta Seniori-infosta saa tietoa kaikista elämänalueista. Eniten kysytään palveluasumisesta ja asumisesta yleensäkin.

”Monet hyväkuntoiset ikäihmiset kysyvät enakoivasti tietoa palveluasunnoista. Osa pyytää neuvoja lastensa ja lastenlastensa pulmiin. Omaiset saattavat tiedustella asioita iäkkään lähimmäisensä puolesta. Jotkut tulevat hakemaan tietoa opintojensa tai ammattinsa vuoksi”, ker-

too Seniori-infoa johtava palveluneuvoja **Pirkko Excell** moninaisesta asiakaskunnasta.

Vaikka Seniori-infon työntekijät ovat yleisneuvoja, on jokaisella koulutustaustaansa liittyvää erityisosaamista. Erikoissairaanhoitajan koulutuksen saanut Pirkko Excell on työskennellyt kaupungin sairaaloissa, joten hän tietää paljon sairaaloiden käytännöistä, sairauksista ja lääkkeistä. Fysioterapeutti **Susanna Simberg** voi antaa neuvoja vaikka kivusta ja jäykkyydestä kärsiville asiakkaille. Vanhustyöhön erikoistunut sosionomi **Elise Karvonen** puolestaan hallitsee esimerkiksi asumiseen liittyvät koukerot.

”Palveluihin, etuuksiin ja suosituksiin tulee vähän väliä muutoksia, joten on hyväkin kysyä

Anja Pajamies on tullut hakemaan Seniori-infosta tietoa tietokonekursseista. Palveluneuvojat Pirkko Excell ja Susanna Simberg esittelevät kurssitarjontaa.

ajan tasalla olevaa tietoa siitä, mitä kuntalaisen odotetaan tekevän itse ja mihin voi saada kaupungin tukea. Esimerkiksi nyt kun asukas ei voi enää saada kotipalvelusta pelkästään siivous- ja ruoanlaittoapua, uusista toimintavoista kysytään paljon”, Excell kertoo.

Ensimmäinen Suomessa

Monet tulevat Seniori-infoon neljän asiakaspäänteen vuoksi. Niissä on nettiyhteys, tekstin- ja kuvankäsittelyohjelma ja tulostusmahdollisuus. Neuvontapiste tarjoaa lisäksi monenlaista maksutonta opetusta.

”Esimerkiksi laskujen maksamista netin avulla opetetaan paljon. Vapaaehtoistyönä vedetään myös parin tunnin mittaisia kännykkäkursseja, joiden aikana käydään läpi kurssilaiten puhelinten käyttömahdollisuuksia. Maksuttomia kursseja pidetään kolmen viikon välein”, Excell kertoo.

Viisi vuotta toiminut Seniori-info on Suomen ensimmäinen ikäihmisille suunnattu neuvontapiste. Koska toiminta ei ole lakisääteistä, ei neuvontapisteitä ole kuin muutamissa kunnissa. Seniori-infon toiminnan maksaa Helsingin kaupungin sosiaalitoimi.

Neuvontapisteeseen tulee päivittäin kymmeniä kyselyjä niin paikan päällä, sähköpostitse kuin puhelimitsekin. Henkilökunta käy myös tapahtumissa, kerhoissa ja muissa ikäihmisten tapaamisissa kertomassa Seniori-infon toiminnasta ja kaupungin senioreille tarjoamista palveluista.

■ Tiina Kotka

● Seniori-info, Salomonkatu 21 B (Kampin palvelukeskuksen yhteydessä), avoinna arkisin klo 10–16, paitsi ke klo 10–18, puh. 310 44 556, nettisivut osoitteessa www.hel.fi/seniorinfo.

● Seniori-info juhlii 5-vuotissynttäreitään tiistaina 5.10. kello 13–15 tarjoamalla asiakkaille kahvit.

Kuva Kimmo Brandt

Ohjelmaa ikäihmisten viikolla 4.–10.10.

Kampin palvelukeskuksessa

- 5.10. klo 16.30–19.30** vanhusneuvoston kunnallisvaalikustelu.
- 6.10. klo 12–13.15** juhlasalissa ergoterapeutti Nano Tollet Helsingin terveyskeskuksen apuvälineyksiköstä luennoi kotona asumista helpottavista ratkaisuista, kuten apuvälineistä.
- klo 14–16** liikuntavirasto esittelee juhlasalissa tasapainokoulutoimintaa.
- 7.10. klo 14.15–16** poliisihallinnon luento kerhohuoneessa liittyen viikon teemaan ”Turvallisesti kotona”.
- 8.10. klo 12–13** juhlasalissa on Ikäihmisten viikon juhla.
- klo 13.30** päivätanssit tahdittaa Poliisisoittokunnan tanssiryhtye juhlasalissa.

● Kampin palvelukeskus (Salomonkatu 21B, puh. 310 44 513 tai 310 44 514)

Palvelukeskus Kinaporissa

- 4.10. klo 9** dementia-tietoutta – miten ylläpidän muistiani. Terveystieteiden erikoissuostaja Ulla Vuori alustaa.
- klo 10** verenpainemittausta, sairaanhoidonopettaja Maija Anttila.
- klo 12** erikoishammasteknikko Merja Vesamäki kertoo suuhygieniasta: ”Terve suu, hoidettu hammasproteesi”.
- klo 13** päivätansseissa soittaa Kalle Partasen orkesteri.
- 5.10. klo 10** verenpainemittausta, erikoissairaanhoit. Outi Ojala.
- klo 11** palvelukeskuksen esittelykierros.
- klo 13.30** hartaushetken pitää Alppilan seurakunta.
- klo 14** turvallisesti kotona – varatuomari, ent. onnettomuustutkija Kari Lehtola alustaa keskustelun.
- 6.10. klo 9** silmänpaineenmittausta (2 €/asiakas), optikko Jukka Virtanen.
- klo 12** ”Airu mummu”, sosiaalinen Airu Heinänen tarinoi yksinäisyydestä.

klo 13.30 päivätansseissa soittaa Rape & Repä.

- 7.10. klo 13.15** liikuntailtapäivä, yhteistyössä eläkeläisjärjestöjen ja liikuntaviraston kanssa.
- 8.10. klo 9.30** tasapainoharjoituksia ohjaa Heikki Rätinen.
- klo 10** verenpainemittausta, erikoissairaanhoitaja Liisa Mustajärvi.
- klo 12** suggestoterapeutti Raine Manninen ”puhu mukavasti” ja kyselee minne kiva on kadonnut.
- 14.10. klo 13.15** eläkeläisjärjestöjen järjestämä kunnallisvaalipaneeli.
- Palvelukeskuksen aulassa on teemaviikolla terveysneuvontaa ja esittelytilaisuuksia. Neuvonnasta saa tietoa vapaaehtoisuudesta, askartelun ja liikunnan syysohjelmista, Kinaporin kuukausiohjelmasta sekä työväenopiston ohjelmasta.
- Palvelukeskus Kinapori, Kinaporinkatu 9 A, (sisäänkäynti myös Hämeentie 58-60), puh. 310 52 910. Palvelukeskus on avoinna ma–pe klo 8–16 ja kahvila ma–pe klo 9–15.

Kulttuurikeskusten juhlavuosi

Itäkeskuksen Stoa, täyttää lokakuussa 20 vuotta. Stoa on ensimmäinen Suomeen rakennettu kulttuurikeskus, joka yhdistää saman katon alle useita vapaa-ajan toimintoja. Stoassa toimivat kulttuuriasiainkeskus, kirjasto, suomen- ja ruotsinkieliset työväenopistot sekä nuorisosiainkeskus. Kulttuuriasiainkeskus vastaa talon kahden salin kulttuuriohjelmasta sekä näyttelytoiminnasta.

Kymmenvuotista taivaltaan juhliava Malmitalo vastaa Pohjois- ja Koillis-Helsingin alueen kulttuuritarjonnasta.

Stoa 20 vuotta

- **26.10. klo 9 ja 10** Nukketeatteri Sampo: Marionettien vierailu. Taidokkaita ohjelma-numeroita esittävät mm. sirkuskoira, viulistivirtuoosi, jonglööri ja voimamies. Esitys on 20-vuotias. Yli 3-vuotiaille, kesto 35 min. Vapaa pääsy. Liput lunastettava etukäteen Stoan lipunmyynnistä. Ei puhelinvarauksia. **Klo 15–18** Paula-tytön kahvit Stoan aulassa. Aulassa myös eläviä patsaita, kuoroja, lausujia, Stadin juhlaorkesteri, K32 Trio. **Klo 18** Myllypuron taiteilijakylän taiteilijoiden näyttelyn avajaiset. **Klo 19** Tulikonsertti – Tuliryhmä Etna & RinneRadio. Tuliryhmä Etna esittää Stoan aukiolla Vestan Juhla -esityksen, johon sävelletyn musiikin RinneRadio säestää liveinä. Esityksen jälkeen RinneRadion konsertti ja jamit yleisölle. Vapaa pääsy.
- **27.10. klo 9–12** Naperokino. Lyhyitä lastenelokuvia nonstopina 2–8-vuotiaille. Ei ennakkoilmoittautumista. Vapaa pääsy.
- **28.10. klo 17–20** Laatikkokameravalokuvaustyöpaja yli 13-vuotiaille. Järj. Visuaalisen taidon ja taiteen talo Valtti. Vapaa pääsy, tiedustelut 310 884 62. **Klo 19** Indica. Mystisromanttista pop-rockia soittava bändi erottuu muista tyttöbändeistä sillä, että tytöt soittavat, säveltävät ja sanoittavat kaikki biisinsä itse. Vapaa pääsy. Liput lunastettava etukäteen Stoan lipunmyynnistä. Ei puhelinvarauksia.
- **29.10. klo 19** Mikä naamatalu! Kolme laulavaa naista: Monna Kamu, Taru Nyman ja Ritva Sorvali. Neljä taitavaa sanankäyttäjää: Pirkko Jaakola, Kirsti Hakkarainen, Ahti Taponen ja Jukka Itkonen. Kaksi loistavaa säveltäjää: Marjatta Meritähhti ja Kaj Chydenius. Aiheena

Kuva Harry Upmal

❖ **Tiistaina 26.10. klo 19 Tuliryhmä Etna esiintyy yhdessä RinneRadion kanssa tulikonsertissa Stoan aukiolla.**

nainen ja naisen elämä. Vapaa pääsy. Liput lunastettava etukäteen Stoan lipunmyynnistä. Ei puhelinvarauksia.

- **30.10. klo 10–13** Elokuva kolmessa tunnissa -työpaja. Tule käsikirjoittamaan ja näyttämään elokuva. Vetäjinä Stadian opiskelijat. Yli 7-vuotiaille. Vapaa pääsy, 20 osallistujaa, ennakkoilmoittautumiset, p. 310 884 11 tai Stoa. lipunmyynti@hel.fi **Klo 10–14** Romutyöpaja perheille. Järj. Visuaalisen taidon ja taiteen talo Valtti. Vapaa pääsy, tiedustelut, p. 310 884 62. **Klo 14** Glims & Gloms Dance Company: Näkki. Koko perheen tanssitarina siitä, kuinka Näkki juhannusyönä ilmestyi kylänväelle ja alkoi tanssia. Perustuu Leena Krohnin satukirjaan. Yli 5-vuotiaille. Vapaa pääsy. Liput lunastettava etukäteen Stoan lipunmyynnistä. Ei puhelinvarauksia. **Klo 15–16** Tanssillinen perhetöyö. Tanssija-koreografi Tuomo Railon vetämä työpaja Näkki-esityksen jälkeen. Vapaa pääsy, 20 osallistujaa, ennakkoilmoittautumiset, p. 310 884 11 tai stoa.lipunmyynti@hel.fi
- **25.–29.10. klo 11–12** Lounassoitto. Trio Kolme+ esiintyy Stoan kahvila-ravintolassa. Vapaa pääsy.

❖ **Pe 5.11. ja la 6.11. klo 19 Kymppikonsertti Malmitalossa. Berryman & Bullet sekä Irving Louis Lattin (USA) esittävät kunnon anoksen bluesia. Kuvassa irroittelee Lattin.**

Kuva Pertti Nurm

Kuva Ilpo Vainionpää

❖ **Glims & Gloms Dance Companyn Näkki-esitys nähdään Stoan 20-vuotisjuhlaviikolla 30.10. klo 14.**

❖ **Dana Fuchs on vaikuttava blueslaulaja Yhdysvalloista, hänen ääntään on usein verrattu Janis Jopliniin. Fuchs tulkitsee bluesia Malmitalossa 14.10.**

Malmitalon kymppijuhlat

Malmitalon syyskuun ohjelmassa on kiinnostava ilmaisluentosarja, joka käsittelee taiteen ja kulttuurin positiivisia vaikutuksia ihmiselle ja yhteisölle. Luennoitsijoina **21.9.** valtioneuvoston taide- ja taidepoliittisen ohjelmaryhmän puheenjohtaja Sirpa Pietikäinen ja **28.9.** professori Antti Karisto.

Kymppikonserttien joukossa on kolme blueskonserttia, useita jazz- ja joitakin viihdekonsertteja sekä Malmitalon ohjelmassa uutuutena kaksi rap-iltaa. Esimerkkejä konserteista: **28.9.** Laura Hihnala, Malmin oma Tangoprinssessa, **14.10.** Dana Fuchs, blueslaulajatar Yhdysvalloista, **22.10.** Rappiä ja Duppia Vol. 1.

Kymppileffoja nähdään Malmitalon ilmaisesitysten sarjassa. Mukana muun muassa **14.10.** Uno Turhapuro – pismies, **21.10.** Poika ja ilves sekä **4.11.** Heinähattu ja Vilttitossu.

”Mallen juhlapäivät” on Malmitalon kymmenvuotiskauden lastenesitysten juhlasarja. Malmitalon maskottihahmon mukaan nime-

Kuva Pertti Nurm

tyssä sarjassa on **8.–9.10.** TAIKAA -festivaalin ohjelmassa mm. Sirkus Onnin esitys ”Herra Onnin seurue”, **16.10.** Leffalauantai lastenelokuvavuoden merkeissä. Työpajoja, esityksiä ja maskeerausnäytös, **30.10.** Compañia Kaari Martinin Jörö-Jukka.

Malmitalon syksyn mahtuu paljon muitakin esityksiä, joihin voi tutustua mm. nettisoitteessa www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo **Muutokset ohjelmassa mahdollisia.**

Aino Acktén huvila

Tullisaaren ulkoilupuisto, Laajasalo.

Tiedustelut ja varaukset: 310 88802.

- **22.9. klo 19** ”Ma elän!” Marion Melnik, sopraano & Marko Hilpo, piano. Liput 8€.
- **29.9. klo 19** Vaeltajat-yhtye esittää Balkanin alueen mustalaismusiikkia. Liput 8€ ovelta tuntia ennen konserttia.
- **6.10. klo 19** Syysillan hämartyessä. Sari Anneli Mäkelä, sopraano & Jonna Laine, klarinetti tunnelmoivat. Liput 5€ ovelta tuntia ennen konserttia.

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, www.kulttuuri.hel.fi/caisa

- **23.9. klo 20–23** Yrjänä Sauros in English. Musiikkia, puhetta, lauluja ja tarinoita. Liput 3/5€.
- **24.9. klo 19.30–24** Kreikkalainen ilta. Musiikkia, tanssia, yllätyksiä ja kreikkalaisia herkuja. Liput 10€.
- **25.9. klo 10–15** Australian esittelytilaisuus; luentoja, tietoa Australiasta sekä Suomi–Australia-yhdistysten liitto ry:n toiminnasta.
- **28.9. klo 17–20** Keskustelutilaisuus; Che Guevaran talousajattelu/Kent Wilska/Kepa ja Reilukauppa Kuubassa/Janne Ronkainen. Vapaa pääsy.
- **30.9. klo 19–21** ”Jumalten paratiisi – urbaani mytologia” -laulunäytelmä. Teksti ja ohjaus Veijo Baltzar. Liput 7/10€.
- **1.–2.10. klo 21–01** Roots Festival Kunta Kinteh Day Reggae-ilta; esiintyjinä Lutan Fyah Lontoosta ja Papa Zai. Liput 10€/ilta, 15€/molemmat illat.
- **2.10. klo 14–15.30** Bulgarialainen iltapäivä-konsertti. Liput 5€.
- **4.–6.10.** ’Tuhat ja yksi askelta’ – kolme tapahtumaa, jotka liittyvät Arabimaailma ja kehitys -hankkeeseen: ● **4.10. klo 20–23** The Oriental Takht -yhtyeen konsertti. Illan vieraina Eira ja Leif Karlsson sekä Burhan Hamdon Al-Teslim-yhtyeestä. Liput 7/5€.
- **5.10. klo 10–14** Perinteisen arabialaisen musiikin työpaja koululaisille. Tiedustelut ja varaukset: Caisa, Oge Eneh, p. 169 3984. Vapaa sisäänpääsy.
- **6.10. klo 10–12** Arabialaisten rytmien työpaja koululaisille. Tiedustelut ja varaukset: Caisa, Oge Eneh, p. 169 3984. Vapaa sisäänpääsy.
- **7.10. klo 13.30–15.30** MOKU-verkoston kokous. Lisätietoja ja ilmoittautumiset p. 169 3302.
- **8.10. klo 20–01** World Music Club Night. Robin DeWanin progressiivista didjeridoo-soittoa. Lisäksi DJ:n musiikkia ja edullista ruokaa. Liput 5€. Huom. Sisäänpääsy vain klo 23.30:een saakka.
- **9.10. klo 19.30–22** Persialaisen modernin ja folk-musiikin ilta. Esiintyjänä tukholmalainen Golbang-yhtye. Liput: 10/7€.
- **22.–23.10.** Monikulttuuriset Caisan messut. Lisätietoja: www.kulttuuri.hel.fi/caisa

Kanneltalo

Klaneettitie 5, lipunmyynti p. 7312 4111.

Avoinna ma–pe klo 9–20, la klo 10–16.

www.kulttuuri.hel.fi/kanneltalo.

- **21.9. klo 19** Circo Aereo: rec, ensi-ilta. Eleiden ja liikkeiden teatteria ilman sanoja, uutta ilmaisua nykytanssin, esineteatterin ja sirkuksen välimaastossa. Nuorille ja aikuisille, kesto n. 45 min. Liput 10/5€. Esitykset myös 22., 24. ja 25.9.
- **23.9. klo 19** Quintessence – levynjulkistamiskonsertti: Emma Salokoski, laulu, Verner Pohjola, trumpetti, Aki Haarala, kitara, Heikki Laine, basso, Mikko Kaakkuriniemi, rummut. Quintessence on yksi tämän hetken kiinnostavimmista jazzkokoopanoista. Liput 7/5€.
- **30.9. klo 9.30** Skidikino: Turilas ja Jää. Kesto 68 min., -S-. Vapaa pääsy, varaukset puh. 7312 4111.
- **30.9. klo 19** Cat Lee & Co: Katri Somerjoki, laulu, huilu, Sakke Wallenius, laulu, Stefanos Hirvonen, kitara, Timo Tuppurainen, kontrabasso,

■ **Lauri Tähkä ja Elonkerjuu yhdistelevät pohjalaisia kansanlaulutekstejä pop-sointiin Vuotalossa 8.10.**

Ville Leppänen, lapsteel-resonaattorikitara, Honey Aaltonen, perkussiot. Koko perheen konsertti. Järjestäjänä Katri Somerjoki. Liput 6/4€.

- **2.10. klo 18** Teatteritanssiteos Uhma ja Uho. Muut esitykset 4.10. klo 9.30 ja 12.30. Esiintyjät: Teatteriryhmä Kipinä ja Vantaan Tanssiopiston pojat. Lisätietoa: www.promoon.fi. Liput 5€.
- **5.10. klo 19** Kamari 21: Arktinen hysteria. Matti Närhinsalo, huilu, Anni Haapaniemi, oboe, Christoffer Sundqvist, klarinetti, Ann-Louise Wägar, fagotti, Tommi Hyytinen, käyrätorvi. Haydn – Mozart – Nielsen. Liput 9/6€, sarjalippu syyskauden konsertteihin 17€ (5.10., 2.11., 30.11.).

● **6.10. klo 9.30** Kakarakino: Hilarius Hiiri ja Poppakonstit. Kesto 40 min., -S-. Klo 10.30 Kakarakino: Mikko Mallikas ja Milla. Kesto 40 min., -S-. Vapaa pääsy, varaukset puh. 7312 4111.

● **7.10. klo 18.30** Taikuri Luttinen. Koko perheen esitys, kesto n. 45 min. Liput 7€. Lisätietoa: www.luttinen.net.

● **11.10. klo 18** Naperokino: Kuningas Rastaanparta (10 min), Emilia ja kolme pientä tättiä (15 min), Kissamatka (8 min), Yhä ylöspäin (6 min), Ahneus (5 min), Pikkusisko Kaniini (23 min). Vapaa pääsy, varaukset puh. 7312 4111.

● **12.10. klo 18** Kantsun Elektroillat osa1: Koneveljet. Kanneltalon galleriassa käynnistyy uusi Elektroilltojen sarja. Luvassa elektronista musiikkia ja upeita visuaalisia elämyksiä, joista voi nautiskella vaikka tyynyillä istuen ja kahvia hörppien. Kanneltalon galleria. Vapaa pääsy!

Malmitalo

Ala-Malmin tori 1, p. 310 80835 sekä Lippupalvelu, jos ei toisin mainita. Talo on avoinna arkisin ma–pe klo 9–20, la klo 10–16, www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo

● **21.9. ja 22.9. klo 10** Tanssiteatteri Hurjaruuth: Ovi – kaksi klovnia pulassa. Liput 6€. Varaukset p. 565 7250.

● **21.9. klo 10** Skidikino: Näkymätön Elina. Vapaa pääsy. Paikkavaraukset p. 310 80834.

● **21.9. klo 19** Taide tekee hyvää -seminaari. Luennoitsijana valtioneuvoston taide- ja taidepoliittisen ohjelmaryhmän puheenjohtaja Sirpa Pietikäinen. Seminaarisarja käsittelee taiteen ja kulttuurin positiivisia vaikutuksia. Vapaa pääsy.

● **22.9. klo 19** Enoch Arden, Melodrama, Op. 38. Ava Angelova – lausunta (englanniksi), Violeta Petrova – piano. Sävellys Richard Strauss, runot Alfred Tennyson. Liput 6€, kymppillä kaksi.

● **23.9. klo 17.30** Laura Antikainen: Tyttö kaupungissa. 70-luvun Jarkko ja Laura -duosta tuttu Laura konserttoi äskettäin ilmestyneen soololevynsä merkeissä. Vapaa pääsy.

● **24.9. klo 19** Joppe Jokamies ja Jörö-Jukka. Jukka Linkolan säveltämän pienoisoopperan Joppe Jokamiehen kantaesitys. Jörö-Jukan on säveltänyt Veli-Pekka Bäckman. Pekka Hahti – baritoni, sello ja Seppo Tarhio – piano. Esitykset myös 28.9. klo 13, 29.9. ja 19.10. klo 10, 1. ja 22.10. klo 19, 2. ja 23.10. klo 12. Liput 4€.

● **28.9. klo 10** Skidikino: Turilas ja Jää. Vapaa pääsy. Paikkavaraukset p. 310 80834.

Gjallarhorn Savoy-teatterissa 11.21.9. klo 19.

● **28.9. klo 17.30** Yhteislaulut: Laulaen soittimista Matti Pasasen ja Jukka Okkosen seurassa. Vapaa pääsy.

● **28.9. klo 19** Laura Hihnala. Malmilaisten oma Tangoprinssessa konsertoi ensi kerran Malmilla. Liput 8,50€, kymppillä kaksi.

● **28.9. klo 19** Taide tekee hyvää -seminaari. Luennoitsijana professori Antti Karisto. Vapaa pääsy.

● **29.9. klo 14** IP-Kino: Kiljusen herrasväen uudet seikkailut. Kesto 89 min. S. Vapaa pääsy, ryhmien on varattava paikat p. 310 80834.

● **30.9. klo 10** Nukketeatteri Sampo: Kultakutri ja kolme karhua. Liput 7/6€. Varaukset p. 323 6968.

● **30.9. klo 17.30** Rölli ja metsänhenki. Ohjaus Olli Saarela. Vapaa pääsy.

● **30.9. klo 19** Kamarimusiikkia: Janáček – Ligeiti. Petri Alanko – huilu, Jorma Valjakka – oboe, Reijo Koskinen – klarinetti, Jussi Särkkä – fagotti, Kullervo Kojo – bassoklarinetti ja Esa Tapani – käyrätorvi. Liput 6€.

● **2.10. klo 14–17** Laulun- ja soitonpäivä. Estradilla esiintyy yhdeksän kuoroa ja kaksi orkesteria. Vapaa pääsy.

● **5.10. klo 10** Nukketeatteri Vihreä Omena: Ilmarin ihmeläke. Yli 5-vuotiaille. Liput 7/6€. Lippuvaraukset p. 701 2483.

● **5.10. klo 19** Georg Ots -konsertti. Jarkko Puro orkestereineen esittää Georg Otsin rakastetuimmat kappaleet. Jarkko Puro – laulu, huilu, Marko Puro – piano, laulu, Mika Huusari – harmonikka, Erkki Siikasaari – basso. Liput 8,50€, kymppillä kaksi.

● **7.10. klo 17.30** Heinäsirkka ja Stadin juhlaorkesteri. Rockkonsertti. Vapaa pääsy.

● **8.10. ja 9.10.** TAIKAA-festivaali. Taikataiteen tapahtumassa sekä kansallisia että kansainvälisiä taikataiteen edustajia. Luvassa yleisönäytöksiä, taikakilpailu ja luentoja taikureille.

● **9.10. klo 15** Sirkus Onni: Herra Onnin seurue. Herra Onnin värikäs maailma sirkuksen, teatterin ja nukketeatterin keinoin. Esiintyjät ovat taikuri Tatu Tyni, jonglöörin Samuli Männistö ja Petteri Jakobsson. Kaikenikäisille. Liput 4€, kymppillä kolme.

● **12.10. klo 10** Tanssiteatteri Raatikko: Aatamit & Eevat. Vapaa pääsy. Pakolliset ennakkovaraukset p. 310 80834.

● **12.10. klo 19** Yrjänä Sauros – solo: The Incomplete Man. Vapaa pääsy.

Savoy

Kasarmikatu 46-48, p. 169 3703.

www.kulttuuri.hel.fi/savoy

● **21.9. klo 19** Gjallarhorn 10-vuotisjuhlakiertue. Maailmanmusiikkiryhtye Gjallarhorn ammentaa alkuvuorokautta syvältä pohjoismaisesta musiikkiperinteestä. Yhtye on omaperäisillä soitinyhdistelmillään ja intensiivisillä tulkinnoillaan saavuttanut kiehtovan äänimaiseman. Liput 20/15€.

● **23.9. klo 19** Antti Sarpila Swing Band, Featuring Eino Grön. Liput 20€.

● **24.9. klo 19** SF-Blues – 04-kiertueen päätöskonsertti. Heikki Silvennoinen ja Pepe Ahlqvist sekä vierailijana blueslaulajatar-kitaristi-biisinteki-

ja Erja Lyytinen. Mikko Löytty basso, Jani Auvinen rummut. Liput 20€.

● **25.9. klo 19** Bruce Hornsby. Liput 40€.

● **6.10. klo 19** The Oriental Takht (Egypti). The Oriental Takht -yhtyeessä esiintyy kahdeksan erittäin arvostettua muusikkoa Kairosta. Liput 15/10€.

● **7.10. klo 19** Balkanin musiikin juhlaa. Kreikkalaisesta musiikista vastaa Laiki Familia -yhtye ja bulgarialais-balkanilaisesta Svirki Svirjat -yhtye. Molemmat yhtyeet ovat helsinkiläisiä. Liput 15/12€.

● **8.10. klo 19** Piirpauke juhlii 30-vuotista uraansa. Fonisti ja multi-instrumentalisti Sakari Kukon rinnalla on bändissä aina soittanut mielenkiintoisia huippumuusikoita. Yhtyeen musiikillinen linja on lähestynyt milloin mitään maailmankolkkaa ja vaikutteita on haettu mm. jazzista, rockista tai klassisesta musiikista. Savoyin lavalle nousee ainakin 16 Piirpauke-historian tärkeintä muusikkoa. Liput 20/15€.

Stoa

Itä-Helsingin kulttuurikeskus,

Turunlinnantie 1, Itäkeskus.

Avoinna ma–to 9–20, pe 9–16,

la–su 10–16, lipunmyynti p. 310 88411,

Lippupalvelu ja tuntia ennen ovelta.

www.kulttuuri.hel.fi/stoa.

● **22.9. klo 10** Skidikino: Näkymätön Elina. Elina käy suolla keskusteluja kuolleen isänsä kanssa ja joutuu koulussa opettajan silmätikuksi. Onneksi kouluun tulee uusi opettaja, joka riemastuttaa olemuksellaan ja auttaa hädässä. Kesto 77 min, S. Vapaa pääsy, pakollinen paikkavaraus: 310 88411, stoa.lipunmyynti@hel.fi

● **24.9. klo 19** Anastamaa. Intensiivinen ja arvaamaton kuvaus ihmisistä ja heidän halustaan kommunikoida. Teos kulkee surrealistisessa, mustan huumorin sävyisessä maisemassa. Odotettavissa on nautittavaa liikkeen vyöryä, tanssijoiden virtuositeettia ja taidokasta parityöskentelyä. Koreografia Martin Heslop, Minna Tuovinen. Liput 15/8€. Muut esitykset: 25., 27., 28. ja 30.9. sekä 1.10. klo 19.

● **24.9. klo 19.30 ja 25.9. klo 18** Lainapeite ja lyhyttavaraa. Heidi Herala eksyy väärään ravintolaan. Heidi Herala panee Hans Christian Andersenin punaiset kengät jalkaansa ja kysyy, oletko joskus halunnut olla vähän jotain muuta kuin olet. Kirjailijoina ja säveltäjinä mm. Sinikka Nopola, Jean Cocteau, Kari Hotakainen, Iiro Ollila, Lafcadio Hearn, Marjatta Meritähhti, Robert Antoni ja Pirkko Jaakola. Pianistina Tuomas Kesälä. Liput 10/8€.

● **26.9. klo 14** Yhteislaulut. Laulattajana Kalle Partanen, säestäjänä Olavi Palonen. Vapaa pääsy.

● **29.9. klo 10** Skidikino: Turilas ja Jää. Maailmanmusiikkiryhtye Gjallarhorn ammentaa alkuvuorokautta syvältä pohjoismaisesta musiikkiperinteestä. Yhtye on omaperäisillä soitinyhdistelmillään ja intensiivisillä tulkinnoillaan saavuttanut kiehtovan äänimaiseman. Liput 20/15€.

● **23.9. klo 19** Antti Sarpila Swing Band, Featuring Eino Grön. Liput 20€.

● **24.9. klo 19** SF-Blues – 04-kiertueen päätöskonsertti. Heikki Silvennoinen ja Pepe Ahlqvist sekä vierailijana blueslaulajatar-kitaristi-biisinteki-

Skidikino: Turilas ja Jää

kohdista, peloista, onnen etsimisestä, uskalluksesta sukeltaa sisimpäänsä ja syntyä itsekseen sekä liittyä muihin. Esittäjänä Sinikka Koivisto, ohjaus Eilakaija Sipponen. Liput 8/5 €, ennakkovaraukset: 0400-478191.

● **1.10. klo 19.30** Yrjänä Sauros – solo: The Incomplete Man. Musiikkia ja tarinoita saurofonin säestyksellä englanniksi. Vapaa pääsy.

● **2.10. klo 16** Kuhmon kamari Stoassa. Beethovenin taikapiirissä. Marko Ylönen, sello ja Martti Rautio, piano. Liput 11/9 €, kolmen konsertin sarjalippu 24 €, Kulttikortilla vapaa pääsy.

● **3.10. klo 15** Itä-Helsingin kulttuuriviikot 20 vuotta. Juhlapuhe ylipormestari Eva-Riitta Siitonen, Itä-Helsingin Musiikkiopiston solisteja ja orkestereja, Puotin Laulu. Vapaa pääsy.

 6.10. klo 9 & 10 Kuka kartanossa kummittelee? Kts. esitystiedot 9.10. kohdalta. Vapaa pääsy, pakollinen paikkavaraus: 31088411 tai stoa.lipunmyynti@hel.fi

 6.10. klo 9–12 Naperokino. Lyhyitä lastenelokuvia nonstop-näytöksenä 2–8-vuotiaille. Elokuvien välissä lyhyt tauko. Ei ennakkoilmoittautumista. Vapaa pääsy.

● **8.10. klo 19** Lauluja suuresta halusta. Tommy Tabermanin tekstejä rakkauslauluin höystettynä. Rami Välimäki, laulu, Juhani Lehtonen, lausunta, Juse Venäläinen, musiikki. Liput 10 €.

 9.10. klo 14 Kuka kartanossa kummittelee? Lämminhenkinen ja vähän jännittäväkin tanssisaatu perheen pienimmille. Esiintyjinä itä-helsinkiläisiä päiväkotilapsia, DanceSisters sekä PerformanceSirkuksen ammattilaisia. Kesto n. 30 min. Liput 4 €.

● **10.10. klo 15** Aleksin syyssoitto. Sellanen ol Viipurin. Koko perheen kansanmusiikki ja -tanssitapahtuma. Liput 6 €.

Vuotalo

Mosaiikkitori 2, Avoimma ma–to 10–20, pe–la 10–16. Lipunmyynti 310 88411, Lippupalvelu ja tuntia ennen esityksiä ovelta. www.kulttuuri.hel.fi/vuotalo

● **25.9. klo 19** Syysjazz-ilta. Sari Aittokoski & Janne Maarala Quartet. Jazz-standardreja, swingiä, bossanova ja balladeja. Sari Aittokoski, laulu, Janne Maarala, piano, Joonatan Rautio, saksofoni, Sampi Tiittanen, basso, Mikael Seire, rummut. Klubi-ilta, A-okeudet. Liput 8 €.

● **2.10. klo 19** Meren kuohuissa – kreikkalaisen musiikin ilta. Zorbas-yhtye. Yhtyeen ytimen muodostavat Maarina Vannemaa (laulu, viulu) ja Kari Vannemaa (laulu, buzuki, kitara, ud-luuttu, baglama). Ohjelmistossa on kreikkalaista ja turkkilaista musiikkia, rebetikkaa, orientaliaa... Klubi-ilta, A-okeudet. Liput 8 €.

 4.10. klo 10 Skidikino: Turilas ja Jäärä. Katso tiedot Stoa 29.9. Kesto 68 min, S. Vapaa pääsy, pakollinen paikkavaraus puh. 310 88802.

● **4.10. klo 18** Maanantaileffa: Kalenteritytöt. Yorkshiren pikkukaupungin keski-ikäiset ystävättäret tekevät nakukalenterin! Kesto 1 h 44 min. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.

● **5.10. klo 13** Senioritanssit tahdittaa Kalle Partanen Trio. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.

● **8.10. klo 19** Lauri Tähkä ja Elonkerjuu. Yhtye yhdistelee ainutlaatuisesti vanhoja pohjalaisia kansanlaulutekstejä nykyajan popsointiin ja on hurmannut keitoksellaan ihmiset runotyöistä ja pikkupojista raavasiin miehiin.

Lauri Tähkä, laulu, kitara, Johanna Koivu, viulu, laulu, Simo Ralli, kitara, laulu, Antero Naali, basso, Leni Paarma, rummut, laulu. Liput 10 €.

 9.10. klo 14 Marionettiteatteri Pinokkio: Hannu ja peikot. Hannu-poika tapaa metsässä peikkotyttö. Voi, miten oudolta peikkojen elämä tuntuukaan... aluksi. Kesto 35 min. Liput 4 €.

● **11.10. klo 18** Maanantaileffa: Helmiä ja sikoja. Komiikkaa kupliva elokuva, joka lämmittää kaikenikäisiä katsojia. Pääosissa: Mikko Leppilampi, Laura Birn, Konsta Hiekkänen (Jimi Pääkallo). Kesto 1 h 47 min. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.

 14.10. klo 18.30 Lähiöteatteri: Mimmi-lehmä ja varis. Monta riemukasta kertomusta Mimmi-lehman ja sen ystävän variksen elämästä. Yli 3-vuotiaille, kesto n. 50 min. Liput 7 €, p. 0500-315 569.

Klassista musiikkia

Finlandia-talo

Karamzininkatu 4, p. 40241. www.hel.fi/filharmonia.

Liput 15/10/5 € Lippupisteestä puh. 0600 900 900

(0,95 €/min+pvm/lna) klo 7–22.

● **23.9. klo 19** "Maallista ja taivaallista", johtajana Lawrence Foster, Frank Peter Zimmermann, viulu; J. Strauss – Berg – Hindemith – R. Strauss.

● **29.9. klo 19** "Leonard Bernsteinin toinen maailma", johtajana Lawrence Foster, Albert Guinovart, piano, Jan-Erik Gustafsson, sello, Cynthia Jansen, mezzosopraano.

● **7.10. klo 19** "Kaunotar ja kulkurin viulu", johtajana Yasuo Shinozaki, Isabelle van Keulen, viulu; Elgar – Tšaikovski.

● **13. & 14.10. klo 19** "Contrabasso con Angelo", johtajana John Storgårds, Ville Väätäinen, kontrabasso; Antheil – Rautavaara – Haydn. 13.10. Taiteilijatreffit piazzalla konsertin jälkeen.

Teatteria

Kaupunginteatteri

Ensi linja 2, lipunmyynti ma–pe klo 9–18, la klo 12–18,

p. 394 022 ja Lippupiste 0600 900 900 (0,95 €/min + pvm).

www.hkt.fi

● "Mulle kaikki heti" -revyytä sanotaan huumorin rokkikonsertiksi. Se kertoo tämän päivän elämästä ja ihmisistä, joihin voit törmätä Helsingin rautatieasemalla. Yhdeksän näyttelijää, kymmenen tanssijaa ja viisi soittajaa hämmentävät vauhdikkaasti elämänkeitosta. Ohjaus Neil Hardwickin ja koreografia Nigel Charnockin. Seuraavat esitykset **23.–24.9. & 5.–6.10. klo 19, 25.9. & 2.10. klo 13.**

Museoita

Kaupunginmuseon

toimipisteet ovat avoimma su–to klo 11–16,

ellei toisin mainita. Lisätietoja kotisivuilta

www.helsinginkaupunginmuseo.fi

● **Kaupunginmuseo**, Sofiankatu 4, puh. 169 3933. Horisontissa Helsinki. Avoimma ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17. Museokaupan aukioloajat ovat samat. Kuva-arkisto on avoimma ma ja to klo 10–15. ● **Katumuseo**, Sofiankatu, puh. 169 3933. Avoimma joka päivä vuorokauden ympäri. ● **Hakasalmen huvila**, Karamzininkatu 2, puh. 169 3444. Helsinki kehyksissä. Taidetta museon kokoelmista. ● **Sederholmin talo**, Aleksanterinkatu 16-18, puh. 169 3625. 1809 – eri teille. **Raitio-liikennemuseo**, Töölönkatu 51 A, puh. 169 3576. ● **Koulumuseo**, Kalevankatu 39-41, puh. 3108 7066. ● **Tuomarinkylän museo**, Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458. **Lastenmuseo**, Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458. Skidit tsiigaa stadii 2.12. asti.

Kuvataidetta

Taidemuseo Tennispalatsi

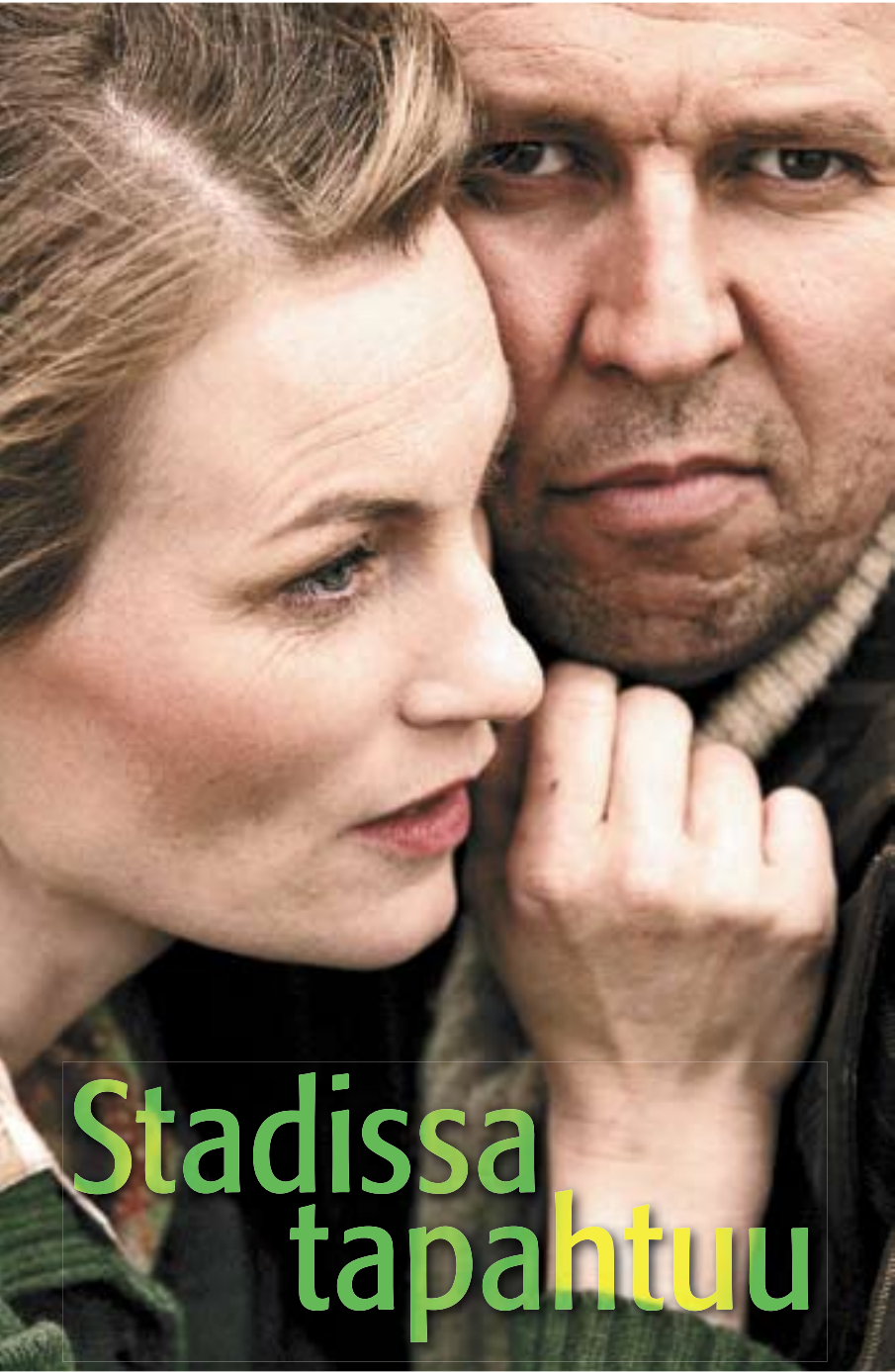
Salomonkatu 15, p. 310 87001. Avoimma ti–su klo 11–20.30.

Liput 5/4,2 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

● **Ana Laura Alaéz**. Alaéz on Espanjan nykytaiteen mielenkiintoisimpia nimiä. Hänen videonsa sekä koko huoneen kokoiset installaationsa kommentoivat muun muassa nykyihmisen kauneusihanteita ja musiikkikulttuurin ilmiöitä. Hän saattaa rakentaa museoon kauneussalongin tai toimivan diskon baareineen.

● **Jouni Kujansuu**: Nurkan takana. Suomalaisen nykytaiteilijan teoksia vuodesta 1989 lähtien. Kujansuu käyttää taiteessaan videoita, valokuvia, piirustuksia, veistoksia ja installaatioita. Hänen tuotantonsa keskeisiä teemoja ovat läsnäolo, katse ja kommunikointi; ruumiillisuus, seksuaalisuus sekä niihin liittyvät häpeän ja syyllisyyden tunteet.

■ **Jouni Kujansuu: Liaton, 1994–1995, valokuva.**

Kuva Maisa Mäki, kuvassa Jonna Järnefelt ja Martti Suosalo

Mies joka palaa taivaasta

■ Endre Zavoczki (Martti Suosalo), lempinimeltään Liliom, on naissankari, ylpeä, väkivaltainen ja herkkä. Vilpittön, yksinäinen, maalta tullut Julie (Jonna Järnefelt), rakastuu häneen auttamattomasti ja lopullisesti. Avioliitto on vaikea ja epätoivoisessa ryöstöyrityksessä Liliom iskee puukon rintaansa. Seuraava kohtaus tapahtuu tuonpuoleisessa, ikuisuuden odotushuoneessa, jossa itsemurhaajat odottavat tekojensa punnitsemista. Liliomille luvataan mahdollisuus palata 16 vuoden jälkeen takaisin maan päälle korjaamaan virheensä ja hän tapaa tuntemattomana tyttärensä, jonka syntymää ei ehtinyt nähdä.

Ferenc Molnár (1878–1952) on Unkarin tunnetuin näytelmäkirjailija. Liliom (1909) on hänen näytelmistään tunnetuin. Se on myös filmattu monta kertaa, Rodgers ja Hammers-tein tekivät siitä musikaalin nimellä Karuselli. Kaikkiaan Molnár kirjoitti nelisenkymmentä näytelmää sekä romaaneja ja novelleja. Liliomin ensi-ilta on Kaupunginteatterin suurella näyttämöllä **28.10.**

Taidemuseo Meilahti

Tamminiementie 6, p. 310 87031. Avoimma ke–su klo 11–18.30. Liput 4,20 / 3,40 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi, www.taidemuseo.hel.fi/

● **1.10. alkaen** Henry Wuorila-Stenberg "Isä, poika ja...". Retrospektiivinen näyttely miesmaalareiden tuotantoa esittelevässä sarjassa. Kuvataideakatemian professorina toimiva Wuorila-Stenberg on täysverinen ekspressionisti, joka jatkaa Tyko Sallisen ja Mauno Markkulan linjaa tämän päivän suomalaisessa maalaustaiteessa. Teemansa, jotka ulottuvat henkisestä ja uskonnollisesta etsimisestä yhteiskuntaa kriittisesti katsoviin aiheisiin, hän suodattaa aina oman itsensä kautta.

Nallen kuvalla merkityt esitykset ovat lapsille ja lapsenmielisille.

.....
Toimitus kokoaa kalenterin painottaen Helsingin kaupungin organisoimia tapahtumia. Lisätietoja Helsingin tapahtumista löytyy <http://www.helsinki.aktivist.fi> -osoitteesta. Toimitus ei vastaa ohjelmaan tulleista muutoksista.
.....
Seuraavaan 31.10. ilmestyvään Helsinki-infoon tarkoitettujen tapahtumatiedot pyydetään lähettämään toimitukseen 24.9. mennessä.
.....

"Kuntavaaleissa päätetään, kuka asioitani hoitaa"

Piirros Arto Nyssönen

Tutkimusten mukaan nuorten asenteet kuntavaikuttamiseen ovat muuttuneet myönteisemmiksi. Kunnallinen vaikuttaminen, kunnan palvelut ja asumismahdollisuudet kiinnostivat, vaikka äänestämisen jäi viime kunnallisvaaleissa monilta väliin: vain joka kolmas alle 24-vuotias äänesti. 25–34-vuotiaistakin vain alle puolet ehti vaaliurnille. Pojat olivat tyttöjä laiskempia äänestäjiä.

Haastattelukierros päärautatieasemalla paljasti, että moni nuori aikoo äänestää ja on jo ehtinyt vaikuttaa kunnallisiin asioihin.

Taideteollisessa korkeakoulussa opiskeleva **Eeva**, 25, äänestää aina kun voi, sillä se on kuntalaisen – ja valtiollisissa vaaleissa kansalaisen – perusoikeus ja velvollisuus: "Sillä tavalla valitsen oman edustajani, asioideni hoitajan. Voin kysyä vaikka myöhemmin, et hei, äänestin sinua, kun lupasit puolustaa makasiineja – mitä olet saanut aikaiseksi?"

Punavuorossa asuva Eeva on aiemmin ottanut yhteyttä muun muassa vihreiden valtuutettuihin. Hän haluaisi Töölönlahdelle vesipisteen samaan tapaan kuin esimerkiksi Seuraasaaressa on ollut juoma-altaat lenkkeijöille ja ulkoilijoille.

"Poliitikoista ei kuulunut mitään. Sen sijaan rakennusvirastosta otettiin yhteyttä ja ilmoitettiin, ettei vesipisteitä voi rakentaa Töölönlahdelle, koska siellä ei ole verkkoa. Mutta hei, haloo, mistä Finlandia-taloon, oopperaan tai Kekkosen monumenttiin saadaa vettä? Hyvä sentään, että kyselyyni tuli asiallinen vastaus eli kyllä sitä joku taisi hoitaa", Eeva sanoo.

Äänestys kännykällä?

Ville on 28-vuotias diplomi-insinööri. Reserviupseerille kansalaisvelvollisuuden täyttäminen on tärkeää. Aika on kuitenkin kortilla, joten mies tuumii, miksei äänestystä voisi hoitaa kännykällä. "Lähes kaikilla on kännykkä. Äänestyksen voisi tehdä ilmaispuheluna. Kai vaalisalaisuuskin pystyttäisiin säilyttämään. Kännykän vastustajat voisivat marssia määräpäivän äänestyskoppeihin", Ville toteaa ja jatkaa:

"Äänestysprosentti ainakin nousisi, jos ei tarvitsisi bongata ennakköäänestyspaikkojen osoitteita ja aukioloaikoja. Kun vaalipäiviä on vain yksi, sunnuntai ja viikon ainoa vapaapäivä, se tahtoo kulua helposti hengailuun kavereiden kanssa. Vaikka voihan heidän kansa mennä äänestämäänkin."

Asuntoasioihin voi vaikuttaa

Kontulalainen 20-vuotias **Kalle** äänestää tänä syksynä ensimmäistä kertaa elämässään. Tai ainakin suunnittelee äänestävänsä. "Faijan kanssa on veto päällä. En ehkä muuten äänestäisi, mutta kun vanhemmat painostavat. Kylähän ne vaaliehdokkaat lupaavat kaikenlaisia. Päätäjiä voisi ehkä vaatia panostamaan enemmän nuorten tiloihin ja harrastuksiin. Onhan se niin, että jos ei äänestä, niin ei kannata valittaakaan", Kalle myöntelee.

Katariina, 26, aloittelee myyntityössä, ja asuu keskustassa vuokralla kalliisti. Siksi hä-

nellä, omasta asunnosta haaveilevalla nuorella naisella, on napakkaa sanottavaa Helsingin päättäjiille. "Kantakaupunkiin tarvitaan koh- tuuhintaista nuorisoaumista. Emme tarvitse kylpylää Hietalahteen, vaan koteja ihmisille. Nyt täällä pyörii kaikenlaisia roskistentonkijoita luksusosoitteiden välissä."

"Pieni mahdollisuushan äänestämisen kuntalaiselle on, mutta kumminkin... Haluaisin valtuustoon ehdokkaan, joka pidentäisi esimerkiksi Uimastadioin käyttöaikoja. Uida voi vaikka iltakymmenen. Kuntouimari pärjää kyllä, kunhan vesi on lämmintä", Katariina lähettää terveisiä kunnallisvaaliehdokkaille ja uskoo, että yhdenkin äänekkään valtuutetun mielipide vaikuttaa Helsingin 85 hengen valtuustossa.

Sisko on kolmikymppinen suurtalousalan osaaaja Malminkartanosta. Nyt hän on hoitopaalla, sillä toinen lapsi on tuloillaan syksyllä. Äidin äänestysmotiivi on selvä: "Haluan että meidän asioihin vaikutetaan paikallisesti eikä kaikkea päätetä Brysselissä. Äänestämään mennään koko perheen voimin, sunnuntaikävelylle. Jätin ensikertalaisena äänestämättä vuonna 1996, ja on pakko sanoa, että harmitti. Mutta nuorempana sitä ei sillä lailla osannut nähdä tärkeäksi, oli jotain muuta kivempaa menossa", Sisko toteaa.

Marja Krons ■

● Jutussa mainittu tutkimustieto löytyy seuraavista lähteistä: KuntaSuomi 2004, Nuori Suomi 2001, Kuntaliitto ja Allianssi.

Miten vaikutan äänestämällä?

Suomenkielinen työväenopisto järjestää luentosarjan äänestämisestä. Luennot pidetään maanantaisin kello 16.00–18.20 Opistotalon Helsinki-salissa (Helsinginkatu 26). Luentosarjassa pohditaan, mitä hyötyä on äänestää vaaleissa. Äänen kulkua kolmessa päättävässä elimessä seurataan niin vaalijärjestelmän kuin päätöksentekoprosessin valossa. **27.9.** käsitellään Euroopan parlamenttia, **4.10.** eduskuntaa ja **11.10.** kunnanvaltuustoa. Luennoitsijana on **Outi Snellman**.

Lisäksi **28.9.** pohditaan vaalipaneelissa työväenopiston Viipuri-salissa, miten sukupuolten tasa-arvoa voidaan edistää pääkaupunkiseudulla. Lisätietoja osoitteesta www.hel.fi/tyovaenopisto.

Äänestystietoa ja kilpailu netissä

Kuntavaalien nettisivuilla osoitteessa www.kuntavaalit.fi voi osallistua tietokilpailuun ja käyttää "Löydä puolueesi" -hakua. Sivuilla on myös äänestämiseen liittyvää tietoa ja keskustelupalsta, jossa kuntalaiset voivat esittää mielipiteitä äänestämisestä ja käydä vaikka arvokeskustelua asiasta.

■ Kuntaliitto on tehnyt myös kampanjan aktivoitakseen nuoria äänestämään. Televisiossa tullaan näkemään mainoksia, joiden teema toistuu myös julisteissa ja postikorteissa. Julisteita ja muuta aktivoivaa materiaalia voi kuka tahansa pyytää Kuntaliitosta myös esimerkiksi kirjastoihin, urheilukeskuksiin ja nuorisotiloihin.

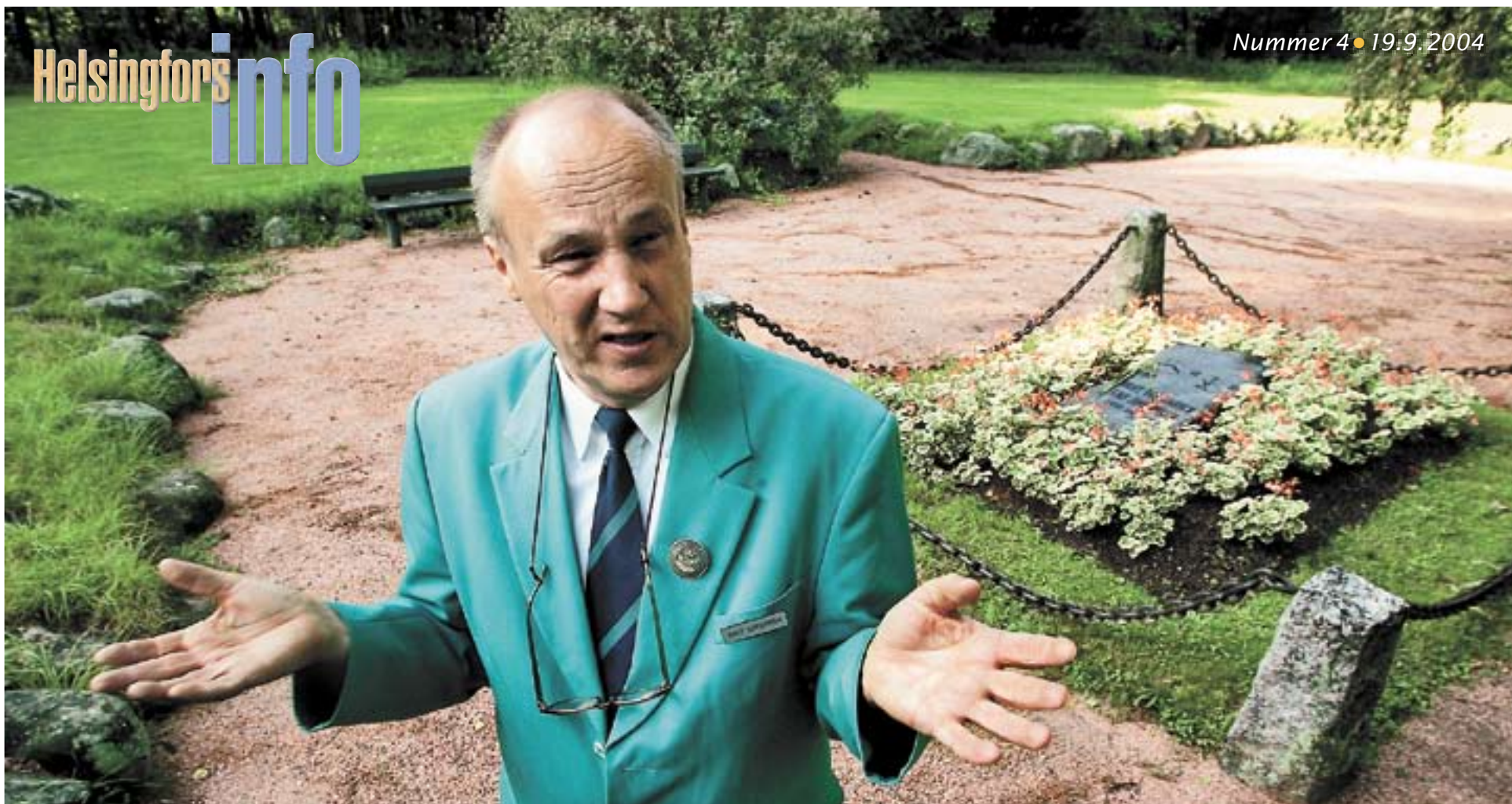
ONNEA 82-86 SYNTYNEILLE!

ENSIMMÄISET KUNTAVAALISI 24.10.

Nyt äänioikeutettuna pääset päättämään esimerkiksi näistä: kotikirjastosi määrärahat, terveyskeskukseksi lääkäripalvelut, koulutilojen remontointi, ulkoilualueiden hoito, pyöräteiden kunnossapito, jatkokoulutuspaikkojen määrä, vanhuspalveluiden laajuus, treenikampien aukiolo, lenkkipolkujen valaistus...

www.kuntavaalit.fi

Kuntavaalit sunnuntaina 24.10. Ennakköäänestys 13.-19.10. Ota ilmoitus äänioikeudesta ja henkilöllisyystodistus mukaasi.

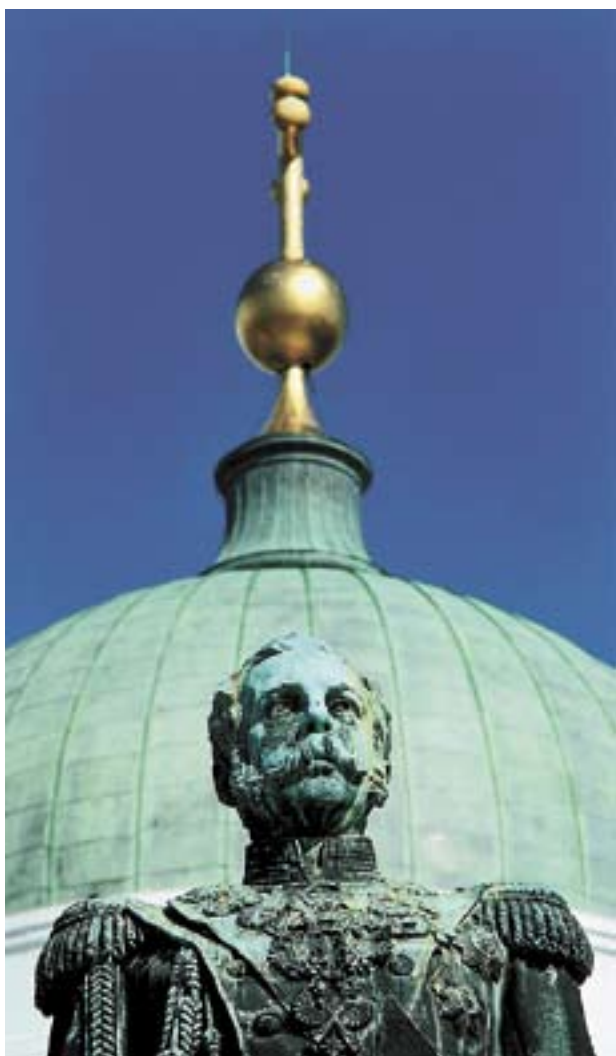

Glad guide pratar på många språk

Senatstorget! Så lyder det aningen överraskande svaret på frågan om vad han helst vill visa åt helsingforsarna. Ralf Löfström är årets guide och han kan motivera sin åsikt:

– Visserligen känner varenda helsingforsare till Senatstorget men få känner till dess historia. Och jag hävdar att 90 procent av helsingforsarna inte vet att Domkyrkan var gul ursprungligen och att statyn över Alexander II också restes som en protest mot förryskningen, säger Ralf Löfström och fortsätter: – Alexander II respekterade storfurstendömet grundlag och var populär i Finland. Men under hans efterträdare kom förryskningen i gång och det väckte missnöje. Statyn, som alltså restes efter Alexanders död, omges dessutom av fyra viktiga symboler för ett självständigt folk, nämligen Lux, Pax, Labore och Lex.

✚ **Alexander II. Men vem var han och hur hamnade han på Senatstorget? Ralf Löfström kan berätta.**

Foton Leif Weckström

✚ **Här är ursprunget. Årets guide Ralf Löfström står vid Hans van Sandens grav på den första begravningsplatsen i Helsingfors. Det var här Gustav Vasa valde att grunda Helsingfors 1550.**

Pratsam och berest

Ralf Löfström pratar mycket och gärna men det är hans yrke. Att prata och berätta på svenska eller finska, engelska eller tyska, franska eller spanska. Han är nämligen inte bara pratsam, han är språkkunnig också.

– Språken har kommit med åren. Jag läste till exempel engelska i skolan men jag har jobbat i Tyskland i många år, representerat Air France i Finland och så har jag guidat på Mallorca.

Ralf Löfström har alltid rest och rest mycket men han hade inte egentligen tänkt sig ett yrke som guide. Under studietiden vid Hanken i Åbo, där han är född, läste han en annons där dåvarande Vingresor rekryterade guider. Det var i början av 70-talet. Och på den vägen är han fortfarande.

– Under årens lopp har jag hunnit besöka omkring sjuttio länder och följaktligen träffat otaliga människor.

På frågan om hurudan den idealiska turisten är svarar Löfström den tysta.

Fast i samma veva erkänner han att han också gillar de bullriga och pratsamma amerikanerna.

– Men i själva verket är nog alla grupper trevliga. En del är jobbigare än andra men det är alltid roligt att arbeta.

Glad guide är bra guide

Ralf Löfström utstrålar glädje och stolthet över sitt yrke och kunnande. Det är inte underligt att responsen till arbetsgivaren, Helsinki expert är så positiv att han hedrats med titeln årets Helsingforsguide efter bara fyra år som guide i huvudstaden.

Han står vid Hans van Sandens grav och ser sig omkring. Lahtisleden stryker förbi gravgården och det är inte mycket annat än gravstenen och två monument som anger vilken plats det är fråga om.

– Utöver Senatstorget skulle jag visa denna plats åt urhelsingforsaren. Det var här som Helsingfors stad grundades 1550. Få känner till det, säger Löfström och noterar att platsen är så obemärkt att den inte duger att visa åt utländska turister.

För helsingforsarna vill han också visa Fölisön för att den är vacker och späckad med historia och Hagnäs hall för att den sjuder av liv.

– Och så skulle jag ta helsingforsarna till kulturcentralen Cajsa för att påminna dem om att vi lever i en internationell stad. Precis som den alltid varit.

Ber man honom om förklaringen till att Sibeliusmonumentet fortfarande hör till de obligatoriska upplevelserna i Helsingfors är svaret givet:

✚ **Vardagsliv. Hagnäs hall är en upplevelse som Ralf Löfström rekommenderar för alla helsingforsare.**

– Inte en turistbuss skulle stanna för en föreställande staty. Sibeliusmonumentet däremot är spännande och lämnar rum för fantasin.

Och ber man om tips på andra platser som är värda att visas åt utländska gäster är han lika säker på målet; Tempelplatsens kyrka, Brunnsparkens mattvåttbryggor, Esplanaden och Salutorget samt Sveaborg.

Löfströms säsong som guide börjar vara slut i september. Då söker han sig till andra uppgifter. Det gör de flesta av de 300 aktiva guiderna i stan.

Löfström tillbringade i vintras till exempel sex veckor ombord på Kristina Regina när hon kryssade längs den afrikanska kusten och i vinter är han åtminstone ett par månader i Phuket i Thailand. I vår när turisterna återkommer tar han igen emot busslast efter busslast, alltid lika ivrig att berätta och alltid lika nyfiken på alla människor som han möter.

Svensk service längs lång korridor

■ **Här går det undan. Camilla Staffans är dagvårdschef och en av dem som ägnar sig åt att administrera den svenska socialservicen i stan.**

Portgången är snabbig och ganska mörk men uppe i de övre våningarna flödar ljuset in genom stora fönster. Camilla Staffans flänger fram på sin sparkstötting. Korridorerna är nämligen långa, lagom breda och idealiska för att åka sparkstötting.

Camilla Staffans är lagom lekfull, svensk dagvårdschef och hennes arbetsplats finns på svenska socialservicebyrån som har flyttat än en gång.

– I dag finns all tillgänglig svensk socialservice på ett ställe. Dock med undantag för svenska familjerådgivningen som finns kvar i sina lokaliteter på Lappviksgatan, säger Camilla Staffans.

Svenska socialservicebyrån är sedan juni inhytt i stora lokaliteter och adressen är Mechelingatan 46 i Tölö. Det är fråga om tegelbyggnaden som står där Mechelingatan möter Linnakoskigatan – samma hus som posten verkar i.

Svenska socialservicebyrån handhar den svenska barndagvården, äldreomsorgen och hemservicen samt barnskyddet, handikappservicen och vården av utvecklingsstörda.

Och de som handhar och administrerar ärenden som angår de sektorerna finns alltså på Mechelingatan. I samma hus verkar också det finlandssvenska kompetenscentret och Matilda Wrede kliniken.

Service också för vuxna

Svenska socialservicecentralen startade i tiden för att man skulle bygga upp svenskspråkig socialservice åt de svenska helsingforsarna.

– I dag täcker vi barnen och de äldre och nu är det dags att bygga upp svensk socialservice för svenska vuxna, säger Camilla Staffans.

Från årsskiftet koncentreras alla ärenden som angår utkomststöd till svenskspråkiga till svenska socialservicebyrån.

– Det handlar om över tusen svenskspråkiga helsingforsare som bereds tillfälle att söka om utkomststöd på sitt modersmål. Men om man hellre besöker den socialbyrå ligger närmast går det lika bra. Folk har rätt att välja och ty sig till den egna området, säger hon och tillägger:

– Men det är bara på svenska socialservicebyrån man kan garantera service på svenska.

Hon berättar också att man planerar att utvidga hemservicen som riktas till barnfamiljer.

– I detta nu kan vi inte hjälpa en familj som till exempel fått tvillingar utan hjälpen kommer på finska men meningen är att komma i gång på svenska så småningom.

Beställ tid

Camilla Staffans påpekar att servicen på Mechelingatan utgår från att man beställer tid.

– Vi håller öppet mellan 8 och 16.15 och står gärna för all slags information på plats men vill man försäkra sig om rätt tjänsteman finns på plats är det skäl att ringa i förväg.

I de nya lokaliteterna på 1 000 kvadratmeter, varav 400 är korridor, ingår också ett finlandssvenskt vardagsrum.

– Vi hoppas att rummet ska gestaltas som en samlingsplats där svenska grupper, som till exempel pensionärer, kan mötas, säger hon.

● Svenska socialservicebyråns adress är Mechelingatan 46 och har telefonnummer 310 4411 (växel).

Pigg 90-åring firar i höst

Uppsatsskrivning och välläsning, räkning och skönskrivning samt teckning och sång. Det är ämnen som stod på programmet 1914, året då Helsingfors svenska arbetarinstitut inledde verksamheten – samma år som första världskriget spred sig i Europa.

Dagens Arbis bjuder kanske inte på välläsning och skönskrivning men sång, teckning och uppsatsskrivning i lite annan tappning förekommer fortfarande.

Ett av höstens mest motsedda sångprogram, som ordnas inom ramen för de allmänna föreläsningarna, är faktiskt viskvällarna. De är en fortsättning på vårens visor.

Det är Visans vänner som bjuder på finländska visor och medverkande är bland andra Maryelle Lindholm, Henrik Huldén och Lasse von Hertzen.

På programmet står visor av Georg Malmstén som man sjunger onsdagen den 22 september och onsdagen den 6 oktober står Barbara Helsingius' visor i turen. Den 20 oktober blir det visor av Claes Cedercreutz och den 3 november besjunger man Bengt Ahlfors. Priset är 3 euro per kväll och kvällen börjar kl. 18.15.

Både Arbis och Stoa fyller

90-åriga Arbis ställer inte till med ett jättekalas.

– Men viss blir det lite festligheter, utställningar och annat extra program. Vi firar dessutom Arbis Östra som har verkat i Stoa i 20 år, säger rektor Ellinor Gube. Stoa firar den 26 oktober och Arbis 90-årsfest med supé firar man fredagen den 22 oktober.

Året till ära välkomnar man alla årsbarn med Arbis, det vill säga folk som föddes 1914, gratis på kurs.

– 90-åringar på kurs är ingenting oerhört. På Arbis går folk i alla åldrar, säger Ellinor Gube.

17 olika språk

Arbis fortsätter också en annan populär serie från i vår, nämligen Ann-Kristin Schevelews musikföreläsningar. Måndagen den 25 oktober handlar det om Franz Schubert och rubriken är Det största hjärtat.

Måndagen den 1 november är Hector Berlioz aktuell under rubriken Revolution och romantik och måndagen den 8 november lyder rubriken Jazzen anfaller! Onestep med Debussy Co. Schevelews föreläsningar börjar kl. 18.05.

– Arbis sparar som alla andra inom staden och kursutbudet är något mindre än tidigare men är ändå rätt brett och mångsidigt. 17 olika språk, många olika kurser i it för många olika nivåer, totalt tillfällen att gymnastisera eller röra på sig och så förstås all slags matlagning, nämner Ellinor Gube.

Höstens mat innehåller till exempel finlandssvenska mattraditioner, en kurs i konfekt och kombinationen av mat och språk. Las delicias de la cocina latinoamerica är läckerheter från Latinamerika på spanska men vid behov får man assistens på svenska.

Ellinor Gube framhåller att man alltid kan anmäla sig under höstens gång. Alla kurser startar nämligen inte samtidigt som terminen.

Hjältemyten – Runeberg och folket

Svenska litteratursällskapet fortsätter sin serie jubileumsföreläsningar J.L. Runeberg till ära. Nationalskalden skulle ha fyllt 200 år i år.

Temat för höstens diskussioner är Hjeltemyten – Runeberg och folket och temat behandlas ur olika synvinklar.

Måndagen den 11 oktober kl. 18 är det åter dags och då kan man utlova en intressant kväll i sällskap av professorerna och statsvetarna Matti Klinge och Henrik Meinander. De föreläser under rubriker Kejsartiden – I dag.

En månad senare, måndagen den 15 november kl. 18 lyder rubriken Runebergs kys-

sar och om den aspekten ordnar man en paneldiskussion som också borgar för en spännande kväll. I panelen sitter nämligen Catharina Gripenberg, Anders Larsson, Margaretha Thun och Anna Simberg. Diskussionsledare är Agneta Rahikainen och det hela begås undantagsvis på Miniscenen på Svenska teatern.

Sista Runebergsföreläsningen ges måndagen den 29 november kl. 18 och även då har litteratursällskapet engagerat två namn som torde stå för en minnesvärd kväll. Nu är det litteraturvetarna Johan Wrede och Michel Ekman som föreläser under rubriken Runeberg, kärleken och döden.

Svenska hela veckan lång

Svenska veckan är lika med hela första veckan i november och veckans program och evenemang kulminerar i svenska dagen som firas den 6 november.

Svenska veckans mål är framhålla det tvåspråkiga Helsingfors och visa på hela det breda utbudet av kultur och service som finns på svenska.

Meningen är att bjuda på varierande program på många olika platser. Kulturinstitutioner, instanser, föreningar och kulturproducenter kan genom att medverka synliggöra sin egen svenska verksamhet. Man kan till exempel ordna med program eller rundvandringar i egna lokaliteter eller i andra utrymmen.

Viktigt är att programmet avviker från det vanliga och innehåller en förmån för besö-

karen som fritt inträde, gratis rundvandring, specialprogram, servering eller något motsvarande. De som vill vara med och fira svenska

veckan betalar ingenting utan idén

är att alla som vill ställa upp med någonting roligt, spännande eller intressant medverkar mot att de själva bekostar sin insats.

Svenska veckan ordnas av Helsingfors stads kulturcentral, Folktinget och Luckan i Helsingfors, i samarbete med Hufvudstadsbladet. Hugade deltagare i svenska veckan som alltså pågår 1–7 november ska anmäla sig så fort som möjligt. Anmälningsblankett finns på Helsingfors Luckans Internetsida: www.luckan.fi/hel.htm och på frågor får man svar antingen i Luckan, tel. 6813 4510 eller av Nina Gran på kulturcentralen, tel. 169 3592.

Luckan är inte liten längre

Det svenska informationscentret Luckan är ingen liten lucka längre. I synnerhet sedan flytten från Glaspalatset tvärs över gatan in i Koittos hus har verksamheten expanderat. Och ingenting tyder på att Luckan skulle bli mindre.

– Varje vanlig vardag har vi över hundra besökare. Det är folk som köper biljetter, som kommer för att slå sig ner och läsa tidningar eller gå in på Internet, säger Jonna Sahala som är chef för Luckan sedan två år.

Det är inte bara växande besöksiffror som förändrar Luckan.

– I och med våra nya rejält tilltagna lokaler är förutsättningarna för verksamheten

helt andra. Nu finns det i princip inga gränser för vad vi kan ordna och efterfrågan på att få ställa upp med något på Verandan i övre våningen eller i Luckan nedre våningen är stort, säger hon

I själva verket är det inte många dagar i höst som inte har bokats för någonting.

Ingen typisk profil

Något försök att profilera den typiska Luckan besökaren har man inte gjort.

– Våra besökare representerar alla åldrar och är intresserade av de mest varierande grejer. Någon kommer för att läsa Österbottningen el-

Full rulle. Luckanchefen Jonna Sahala säger att de nya lokaliteterna innebär att det inte finns några gränser för vad man kan ordna i Luckan och på Verandan.

ler Åbo Underrättelser, en annan för att surfa på Internet och så förmedlar vi en hel del biljetter till olika fester, föreställningar och evenemang, berättar Jonna Sahala.

Luckan startade för drygt tio år sedan i en liten biljettlucka i foajén på Svenska teatern och hann verka flera år i Glaspalatset.

Ursprungligen handlade det om ett experiment men i dag är hyresvärden, det vill säga de finlandssvenska fonderna inriktade på att

verksamheten fortsätter i Koittos hus i minst tio år.

Till verksamheten hör flera olika projekt, Ny i stan är ett sådant och är avsett för folk som nyss har flyttat till Helsingfors. Fyrk är ett annat. Det ger råd och tips om var man kan söka om stipendier och stöd för olika ändamål

Något för alla seniorer

En av höstens stora satsningar är seniordagen den 30 september kl. 10–15. Det är fråga om en dag av full aktiviteter och bakom arrangemangen står de centrala aktörerna inom äldreomsorgen. Dagen innebär allt från konkret och nyttig information om äldreomsorgen till roliga aktiviteter och lättasam kultur. Programmet är upplagt så att man riktar sig till yngre seniorer på förmiddagen mellan 10 och 12 och till målgruppen äldre seniorer mellan 13 och 15.

Den stora seniordagen är samtidigt upptakten till en serie seniordagar som ska ordnas varje månad i Luckan i höst och vinter.

LUCKAN i Helsingfors är ett svenskspråkigt informationscenter som ger information om:

- evenemang på svenska eller med svenska inslag
- utbildning, kurser och stipendier på svenska
- svenska föreningar och församlingar
- socialvård, dagvård och språkvård
- möjligheter till utlandsvistelser, såsom volontärperioder
- och jobbmöjligheter för ungdomar och unga vuxna.

Luckan förmedlar också biljetter till en mängd evenemang, finlandssvenska skivor och kassetter samt böcker med anknytning till svenskbygden. Dessutom förmedlar man kontakt till både barnvakter och julgubbar.

• Luckan finns i Forumkvarteret med ingång från Simonsgatan och via Forum. Luckan har öppet mån–tor 12–18, fre 10–16, lör 10–14.

Livat i Luckan, vilt på Verandan

Luckan och Verandan har inlett höstens verksamheter och aktiviteterna är i full gång. I höst återkommer den populära soppteatern och så blir det bland annat babyrytmik. Plock ur höstens program visar att man ordnar med bland annat följande i september och oktober:

- **7–29 september kl. 12**, Stjärnfall och à la carte. Improvisation och soppteater, scener och historier som föds ur stunden allt medan publiken njuter av sin soppa under lunchtimmen. Medverkande är Anja Bargum, Max Bremer, Niklas Häggblom, Åsa Nybo, Susanna Ringbom och Elisabeth Öhman. Nina Kaukonen kokar soppan. Biljetter 15/12 euro.
- **2 oktober kl. 14**, Mamma och jag. Om gamla mammor och mogna döttrar. Gästspel med teater Josefina med Johanna Ringbom i rollerna. Inträde 10/8 euro.
- **15 oktober kl. 19**, Cornelis Vreeswijk. Konsert med Andreas Galle & band från Sverige. Blues och jazz möter den klassiska visan. På Verandan. Inträde 10/8 euro.
- **6, 13, 20 och 27 oktober kl. 10–12**, Sällskap & sång på Verandan. Babyrytmik och sånger med rekvisita för småbarn och föräldrar med Ancha Höggström och Birgitta Bondestam. Kaffe med dopp ingår i biljettpriset på 5/4 euro.
- **15 oktober – 3 november kl. 12**, På kökssidan – berättelser om det man kallar kärlek. På publikens begäran återkommer föreställningen som bygger på fyra noveller av Maria Jotuni och som berättar om fenomenet kärlek. Tio föreställningar med Anja Bargum och Johanna af Schultén i regi av Mikaela Hasán. Soppa av Nina Kaukonen. Biljetter 15/12 euro. Föreställningar 14.10 (genrep), 15.10 (nypremiär) samt 19, 20, 22, 23 26, 28 oktober kl. 12 samt 29 oktober kl. 20 och 2 och 3 november kl. 12.

Bejublade soppteater. Anja Bargum och Johanna af Schultén spelar åter upp med mustiga berättelser av Maria Jotuni. Tio föreställningar i oktober och november.

Svenskt barnprogram i Malms kulturhus

- **14 oktober kl. 9.15 och 10.15** Knattebio: Lilla O och Molly i Malms kulturhus. Fritt inträde men platserna ska helst bokas på förhand på tel. 310 80834.
- **1 november kl. 10**, Lejontämjaren. Familjefilm. Inget inträde men boka plats på tel. 310 80834.

Sagor och Viirus på Rastis

Folksagor och teater för barn och vuxna hör till höstens program på Rastis i Nordsjö. Många sker på en söndag så att så många som möjligt kan komma.

- **Söndagen den 19 september** bjuder både på barnprogram och något för den vuxna publiken. Viirus gästspelar på Rastis kl. 14 med nyskrivna pjäsen Brännmärkt av Max Forsman. I rollerna Max Forsman och Carl Gustaf Wentzel. Föreställningen är förbjuden för barn under 13 år. Någon timme senare berättar Neppe Pettersson folksagor från hela världen. Hon anpassar sig till publikens, det vill säga barnens ålder. Hon börjar kl. 16 och berättar i en halv timme.
- **Söndagen den 10 oktober** blir det visor och sånger med Stina Liman, Anders Grönroos och Anders Östling. De sjunger och spelar under rubriken Vackra visor och små oförsämdheter och på programmet står musik av bland andra Bo Kaspers orkester, Lisa Ekdahl och Cornelis Vreeswijk. Visprogrammet börjar kl. 14

Barnens program börjar kl. 16 och det är Åbo svenska teater som gästspelar med Pang på positivet som är avsedd för barn i åldern 3–8 år. Texten är av Harriet Nylund-Donner och för regin står Patrik Drake.

- **Söndagen den 17 oktober** är det dags för Djungeltrummans konsert med Arne Alligator och den är avsedd för alla barn och alla med barnsinnet i behåll. Konserten börjar kl. 16. Inträdet är 4 respektive 5 euro till samtliga program. Rastis finns på Nordsjö vid Fjärdstråket 6.

Muistomerkki miinanraivaajille

Katajanokan Laivastopuistossa paljastettiin kesällä miinanraivauksen muistomerkki. Toisen maailmansodan jälkeiseen merimiinojen raivaustyöhön osallistui parisen tuhatta rannikkotykistön ja laivaston edustajaa. Elosa olevista lähes 600 miinanraivaajasta yli sata asuu Helsingissä.

Katajanokan Kasinon ja jäänmurtajalaiturin väliselle rannalle sijoitetussa muistomerkissä on Suomenlahden Meripuolustusalueen kunnostama ja luovuttama S/39-mallin sarvimiina graniittisen paaden päällä. Graniittiin kiinnitetty laatta kertoo, että muistomerkki on omistettu vuosina 1944–1952 miinoja raivanneille.

Muistomerkkin suunnittelusta vastasivat Helsingin Miinanraivaajakilta ja arkkitehti **Pekka Perjo**. Kilta pystytti muistomerkin yhteistyössä Suomenlahden Meripuolustusalueen kanssa. Hankkeeseen osallistuivat myös Helsingin kaupunki sekä monet yritykset, kuten insinööritoimisto Magnus Malmberg.

Helsingin Miinanraivaajakillan puheenjohtaja **Erik Erwesin** mukaan oli alusta alkaen selvää, että muistomerkkiin haluttiin miina tai sen kopio. Miina toimiikin hyvin katseenvangitsijana sekä antaa autenttisen kuvan miinan koosta ja painosta. Myös miinojen vaarallisuuden viesti välittyy kuin itsestään.

Saksalaiset, venäläiset ja suomalaiset lasivat sodan aikana Suomenlahteen yhteensä 60 000 merimiinaa, joista 40 000 on yhä meren pohjassa. Vuosina 1945–50 raivattiin lähes 10 000 miinaa Viipurinlahdelta Narvaan, Porkkalan ohi Itämerelle ja Ahvenanmaalle. Raivaustyössä kuoli 28 ja vammautui 35 miestä.

”Onnettomuuksia sattui erikoismiinoja raiattaessa, jolloin kolme meistä oli veneessä: yksi oli airoissa, toinen purki miinan ja kolmas piti purkajaa kiinni vyötäristä. Vene keikkui ja miina keikkui”, kertoi puheenjohtaja Erik Erwes miinanraivauksen muistomerkkin paljastustilaisuudessa. Hän myös totesi olevansa ylpeä siitä, että raivaustöiden ansiosta yksikään kauppalaiva ei ajanut miinaan, kun kauppamerenkulku sodan jälkeen alkoi uudestaan. Erwes antoi tunnustusta muistomerkkin merelliselle sijoituspaikalle, samoin Helsingin apulaiskaupunginjohtaja **Timo Honkala**, joka myös kiitti lämpimästi paikalla olleita miinanraivaajia pääkaupunginkin turvallisuutta lisänneestä työstä. Suomenlahden Meripuolustusalueen komentaja, kommodori **Antero Karumaa** puolestaan kertoi, että Suomi oli toisen maailmansodan jälkeen miinanraivauksen kärkeä ja haluaa pitää miinantorjuntateknologian ajantasaisena nykyäänkin.

Tiina Kotka ■

Kuva Kimmo Brandt

Lukijakilpailu

Liikennettä Helsingin vesillä on hoitanut tätämykaltaisen alus. Millä reitillä?

Vastaukset pyydetään lähettämään 30.9. mennessä osoitteella Helsinki-info, ”Lukijakilpailu”, PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai leena.seitola@hel.fi. Muistakaa liittää postiosoitteenne vastaukseen.

Kuvat Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto

Vastaus edelliseen kilpailuun

Viimeksi kysymyskuvassa pyydettiin paikallistamaan sadan vuoden takainen kesäinen näkymä kukkivine syreeneineen.

Kyseessä oli näkymä silloiselta Läntiseltä viertotieltä eli nykyiseltä Mannerheimintieltä. Jugendtyylinen kivitalo Humalistonkadun kulmassa oli Helsingin Raitiotie- ja Omnibus Osakeyhtiön henkilökunnan asuinrakennus, jonka helsinkiläiset tunsivat paremmin niin sanottuna Sipoon kirkkona. Talo purettiin 1970-luvun lopulla.

Martti Helminen ■

● Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Matti Lindqvist**. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme.

Syksyn luontoretket

Kivinokan puut • Kivinokan vanhaan kuusikkoon, puupolkuun ja lahopuiden merkitykseen tutustutaan maanantaina 27.9. klo 17.30. Lähtöpaikka on Kulosaaren kartanon parkkipaikka (kartta 53/DO-77), jonne pääsee busseilla 16, 58, 58B, metrolla Kulosaaren tai Herttoniemen metroasemalle.

Lintujen syysmuutto Viikissä • Lintujen syysmuuttoa seurataan lauantaina 2.10. klo 8. Kokoon-tuminen Gardenian etupihalla, Koetilantie 1 (kartta 53/DO-80). Paikalle pääsee busseilla 68, 79.

Kännykkälipun kokeilu laajenee

Helsingin raitiovaunuissa, metrossa ja Suomenlinnan lautalla kokeiltavana ollut tekstiviestillä tilattava lippu otetaan kokeiluluontoisesti käyttöön myös metron liityntäliikenteeseen, sataman linjoille 13 ja 15 sekä lähijuniin. Helsingin sisäisen liikenteen yötaksakin liitetään kokeiluun vielä tänä syksynä. Nyt kokeilussa mukana olevilla linjoilla useampi kuin joka kymmenes kertalippu maksetaan tekstiviestinä.

Saat paluuviestinä tunnin voimassa olevan kertalipun näppäilemällä A 641. Lähetä viesti numeroon 16353. Lipun hinta on 1,90 euroa. Varmista, että lippu on saapunut ennen kuin astut kulkuneuvoon. Palvelu toimii DNA:n, Elisan, Saunalahden ja Soneran liittymillä.

● Ongelmatilanteissa soita numeroon 010 806 807 (pvm).

Liikenneopetusta päiväkotij- ja koululaisryhmille

Lasten liikennekaupunki (Nordenskiöldinkatu 18) on suljettu peruskorjauksen vuoksi ja toiminta on siirtynyt Lauttasaareen liikennekaupunkiin. Lauttasaareessa (Haahkatie, 00200 Helsinki) opetusta annetaan 24.9. asti sekä 4.–15.10.

Lauttasaaren liikennekaupunki on avoinna ma 9–16, ti 9–15 ke–to 9–16 ja pe 9–14. Toiminta on tarkoitettu vain päiväkotij- ja koululaisryhmille, joiden tulee varata aika etukäteen.

● Lisätietoja saa numerosta 31089047.

Kaupunki puhuu jaloillaan

Rautatientori, 12.6.2004, Helsinki-päivä. Silloin, kello 15.00, se tapahtui: 454-vuotias syntymäpäiväsankari kuuli sydämensä äänen.

Ensin kuului vain sateen ropina harmaalla katukiveyksellä. Epäuskoista odotusta. Sitten. Ensimmäinen rummunkumahdus. Helsingin neljänsentoista sambakarnevaalien kulkue lähti liikkeelle.

Bateria-rumpuryhmä kävi kamppailuun sateen rummutusta vastaan, värikkäät sulkarakennelmat sojottivat päiden yllä uhmaten pisaroiden pommitusta, kimaltelevien vaaterihmojen lomasta näytettiin harmaalle kaupungille harmaan taivaan alla pelotta paljasta pintaa, vartaloit keinahdelivat musiikin tahdissa.

Kylmästä hytisevä helsinkiläiskansa loi sateenvarjojensa alta kunnioittavia katseita tanssijoiden joukkoon, joka vyöryi uhmaten ilmastoa, uhmaten tosiasioita kohti Senaatintoria.

Jotakin liikahti myös katsojien joukossa, varpaiden huomaamaton hypähdys kostuneen jalkeen kätöissä, lantion nytkähdys sadeasun suojoissa, housunlahkeen nykäisy, joka paljasti hetkeksi kananlihalla olevan nilkanseudun. Ja toinen liike, mielen liike: ”Voisinko ... uskaltaisinko?”

Heti juhlapäivän jälkeen kaupunki näytti palaavan ennalleen. Mutta pinnan alle, kollektiivisen tajunnan rihmastoihin, jäi kytemään.

Syyskuun loppu, sateisen pimeä päivä, kesä jätetty taakse, edessä märkyyttä, pimeyttä ja kylmyyttä. Silloin.

Kipinä, isku siihen mikä jo kyti.

Kipinä iski citykäytävän suulla eläkeläispariskunnan kenkien kannoista, he horjahtivat kostealla kiveyksellä, hakivat tukea toisistaan ja jalat tekivät vaistomaisesti sambakuvion. Vieressä kävellyt nuoripari seurasi vaistomaisesti mallia ja otti useamman tanssiaskelen. Ryhmää väistänyt nuorukainen kumautti vieressä olevaa roskapönttöä, ensin kerran, sitten toistaen, rytmikkäästi ja se riitti: yhtäkkiä koko käytävä muuttui tanssivirraksi, joka tempaisi jokaisen mukaansa. Temmottiin vaatteita auki, vedettiin ihoa esiin, annettiin rytmin viedä. Kohdasta tanssi oli levinnyt jo lähikaduille, sateenvarjat kopisivat liikennemerkkejä vasten, samban askellus eteni kortteli korttelilta läpi keskustan, halki koko kaupungin.

Rummutuksen ääni jatkui syysiltaan, syysyöhön, eikä se ehtinyt hiipua ennen kuin taas uusi päivä tempaisi pääkaupungin väen liikkeeseen. Mutta mikä väriloisto täyttikään liikenneväylät, nyt moni oli jo saanut yön aikana viimeistellyt kimaltavat asunsa päälle ja rumpujen syke johdatti joukot päiväkoteihin, kouluhin, virastoihin, tehtaisiin ja työpajoihin sekä ylempiin oppilaitoksiin.

Ulkopaikkakuntalaiset odottivat riehuvan rauhoittuvan muutamassa päivässä, mutta helsinkiläiset eivät kerta kaikkiaan maltaneet lopettaa. Lähestyvät kunnallisvaalit saivat puolueet tarttumaan tilaisuuteen: kansalaisten erikoinen liikehdintä yritettiin kanavoida poliittiseksi liikkeeksi, mutta sambarytmit sekoittivat oitis kaikki säntilliset marssirytykset. Sitten kohtasi samban sykkeen joulusesonki. Tanssin vyö-

ry sulautui luontevasti myyntitiskien ääreen tungeksivan joukon nykivään liikkeeseen, kevyet asusteet olivat kuin luotuja väentungoksen hiostavuuteen.

Mutta rumpujen kumu jatkoi vielä joulun jälkeen suoraan talven keskelle. Helmikuussa, kun Rio de Janeirossa nelipäiväinen karnevaali oli vasta käynnistymässä, oli Helsingissä lumi pölynnyt jo viikkokaupalla kun kulkueet olivat vyöryneet kaupunginosasta toiseen.

Tämä ei voinut olla pelkkä muoti-ilmiö. Useat asiantuntijat hakivatkin vastausta kauempaa ja syvempää.

Palautettiin mieliin Helsingin historian varhaisempiin vaiheisiin liittyvä vilkas tulivuoritoiminta. Puhuttiin helsinkiläisten psykologisesta kehityksestä, ”sisäisestä kasvihuoneilmioista”: asukkaat olivat kokeneet viime vuosien kaukolämpöputkien murtumat höyrypilvineen muistutuksina kaupunkinsa perimmäisestä vulkaanisuudesta, sykkivästä tuliluonnosta. Mutta ehkä tärkeintä oli samban ja pohjoisen kansanluonteen kohtalonyhteys. Samba oli tanssia ja loilla, samba no pé, parhaimmillaan jopa puhumista jaloilla. Mikä kommunikaatiomuoto olisi paremmin sopinut näille vaitelioiden pitkänmatkanjuoksijoiden seuduille.

Jostakin aivan pohjimmaisesta oli pakko olla kyse. Helppohan on tanssiaskeleita tapailla ikuisessa lämmössä, mutta eikö todellinen sambajaan sydän löydy sieltä missä askelten rytmi kimpoaa narskuvasta lumesta?

Mutta sitten lumi suli, koitti kevät, valo tulvi kaupunkiin. Rummunlyöjä kohotti kätensä is-

Kuva Juha Ilonen

kuun, tanssija oli ottamassa ensimmäisen askelen, yhtäkkiä he pysähtyivät. Kaikki pysähtyivät. Kaupunkilaiset näkivät kalpeutensa, oman ja toistensa.

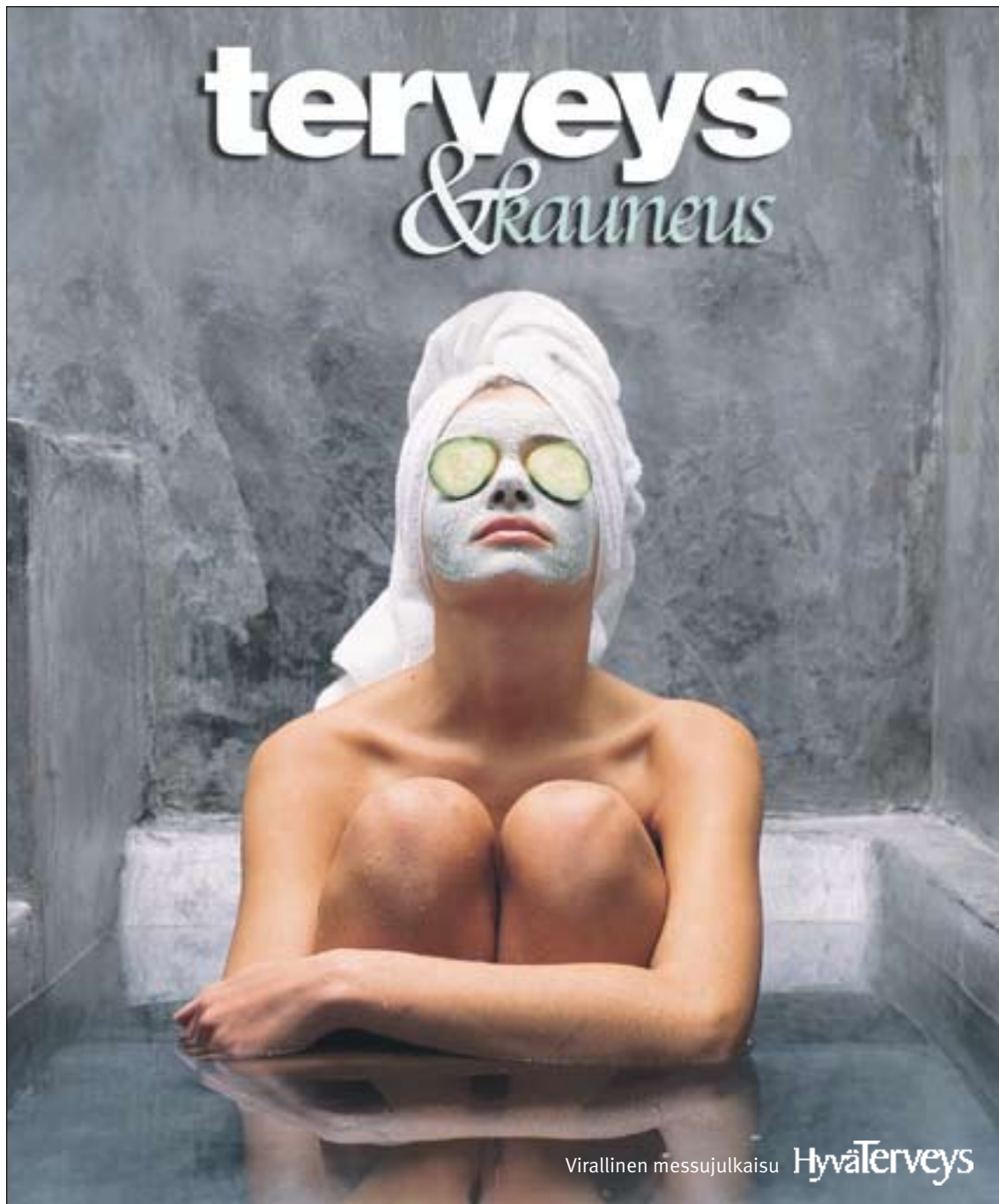
Yhtä äkillisesti kun kaupunki oli tempautunut tanssin pyörteeseen, se nyt palasi vanhaan jäyhään marssiinsa.

Tuli taas Helsinki-päivä, käynnistyi samba-karnevaali.

Tanssijoiden joukko täytti hetkeksi kadun. Helsinkiläisiä ryhmittyi katujen varsille osoittamaan vaimeasti suosiotaan.

Liikkumattomina paikallaan, katsomassa vai-tonaisina kun elämä lipui ohi. Mutta sydämen syvyydessä sykki samba.

● Kaupunkipakin kirjoittaja on helsinkiläinen kirjailija ja vapaa kirjoittaja Markus Nummi. Kuvittaja on helsinkiläinen arkkitehti Juha Ilonen.

Virallinen messujulkaisu HyväTerveys

Helsingin Messukeskus 22.–24.10.2004

Tapahtuma Sinulle! Kaikki terveydestä, itsehoidosta, kuntoilusta, rentoutumisesta ja painonhallinnasta Pohjoismaiden suurimmassa hyvän olon tapahtumassa.

Satoja messuosastoja, runsaasti ohjelmaa! Maksuttomia terveys-testejä, ihania hoitoja, henkilökohtaista neuvontaa. Aivojumppaa, joogaa ja pilatesta. Talven muoti ja turkikset upeissa näytöksissä, toteutus Susanna Viikkula.

Vuoden hunajan valinta sadan hunajan maistatusradalta (la). Bodypaintingin SM ja Painonvartijoiden Vuoden laihduttaja -finaali (la). Maskeerauksen SM (su). Samalla lipulla myös uuteen Upea Iki-tapahtumaan!

Kymmeniä huippuluentoja mm.

Tommy Hellsten
Itsenäisyys ja riippuvuus parisuhteessa

Esa Saarinen
Luovuutta ja arkinostetta työyhteisöön

Salli Saari
Miten surusta voi selviytyä?

Mikael Fogelholm
Voiko elintavoilla vaikuttaa aivojen terveyteen?

Tony Dunderfelt
Irti tunne-koukuista

Marika Burton
Stressistä todelliseen jaksamiseen

Kaikki luennot, näytökset ja muu ohjelma sisältyvät lipun hintaan! Katso ohjelma: www.terveysjakauneus.fi

Tilaa maksuton ohjelmalehti puh. (09) 150 9499 (24 h) tai terveys.kauneus@finnexpo.fi

Avoinna 22.–24.10.2004 klo 10–18. Liput aikuiset 12 €, lapset (7–15 v.), opiskelijat, eläkeläiset, ryhmäliput (väh. 10 henkilöä ryhmässä) 8 €, perhelippu (2 aikuista ja lapset 7–15 v.) 25 €, kokoailippu 18 € (voimassa koko viikonlopun). Perjantain erikoishinta eläkeläisille ja opiskelijoille 5 €. Liput ovelta tai ennakkoon Lippupalvelusta, puh. 0600-10-800, puhelun hinta 1,30 € min + pvm. Tervetuloa!

Kuva Jukka Uotila

Ikäihmisen on Helsingissä hyvä

”Yhtä hyvin voin tehdä taulukoita kuin nyplätä pitsiä”, sanoo eläketä nauttiva sosiologi Elina Haavio-Mannila, jolle tutkiminen on edelleen intohimo.

Ydinkeskustassa pääsee joka paikkaan bussilla ja ratikalla. Matalalattiaraitiovaunut ovat mainioita. Kaupungilla on hienoja kukkaisu- tukuksia, joita en nuorena huomannutkaan”, Elina Haavio-Mannila, 71 v., luettelee pääkaupungissa asumisen hyviä puolia. Esimerkiksi Töölönrannasta, Seurasaaressa ja Munkkiniemestä löytyy huolella hoidettuja ulkoilupolkuja, joilla ei tarvitse pelätä koko ajan liukastumista.

”Ehkä olen ylityttyväinen”, Haavio-Mannila säikähtää.

Omalääkäri on kauhean mukava ja reseptien uusiminen käy kätevästi omalla Vironniemen terveysasemalla, jonka säilymisestä parhailaan taistellaan.

”Sitä tarvitaan, koska Kruununhaassa on niin paljon vanhuksia”, sanoo tieteenekijä, joka asustaa lapsuusmaisemissaan Mariankadulla.

”Kun minulta kysytään, asunko yksin, vastaan, että en tiedä. Isossa asunnossa riittää tilaa, ja lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset ovat erilaisissa elämänvaiheissa asuneet luonani. Nytkin yksi heistä käy viikoittain hoitamassa kukkiani, ja pienimmät ovat usein viikonloppuna yötä.”

Mitä erityistä ikäihmiset voivat nuoremmille antaa?

”Ihmiset tykkäävät puhua, ja meillä on aikaa kuunnella. Minusta on myös hieno juttu, että voin taloudellisesti auttaa nuorempaa polvea.”

Lemmekkäitä tutkimusaiheita

Lapsena ja nuorena Elina Haavio-Mannila ehti asua muun muassa Lönnrotinkadulla, Munkkiniemessä, Rauhankatu kolmosessa ja Runeberginkadulla. Kruununhaan kiverämaasta juos-

tiin kavereiden kanssa Liisanpuistikkoon ja halokaiturille Pohjoisrantaan. Talvisin päästiin kävelen ja hiihtäen Korkeasaareen.

Työnsä ohella isä **Martti Haavio** runoili nimellä P. Mustapää, äiti **Elsa** kirjoitti lehtijuttuja ja lastenhoitaja hoiti lapset.

”Rauhankadulla isä teki töitä olohuoneessa ja äiti makuuhuoneessa, eikä heitä saanut mennä häiritsemään. Joskus lähestyimme arasti kielten harjoitustehtävien kanssa, ja niitä he suostuivat tarkistamaan”, Haavio-Mannila muistelee. Silloin tällöin isä vei lapsia kävelylle meren rantaan ja kertoi satuja keijukaisista ja tontuista.

Sekä isä että äiti olivat kansanrunoudentutkijoita, ja viidestä lapsesta kolme on väitellyt sosiologiassa.

”Kansanrunoudentutkimus oli tärkeä kansallisen heräämisen kuvastin ja sosiologia taas modernin yhteiskunnan muutoksen tutkimusta”, Haavio-Mannila analysoi. Päivätanssit ja työpaikkarakkaudet isäivät tutkimusaiheina tulta 70–80-luvuilla, ja hän ryhtyi kartoittamaan suomalaisten seksielämää.

Elinan äiti kuoli nuorena, ja isä avioitui runoilija **Aale Tynnin** kanssa.

”Isäni oli vapaamielinen, mutta Aale ei voinut sietää sitä, että ryhdyin tutkimaan seksiä”, kertoo Haavio-Mannila, jonka kaiken tutkimustyön punaisena lankana kulkee naisnäkökulma ja pyrkimys tasa-arvoon.

Puoliso **Olavi Mannila** kuoli jo 26 vuotta sitten, ja Haavio-Mannila viettää itsellisen naisen elämää.

”Naisena olen aika pitkään ollut vähän sukupuoleton. Ikääntyneenä naisena on helppoa olla nuorten mieskollegoiden kanssa. Minun suustani on myös helpompaa kuulla seksiin liittyviä asioita, kun en ole ihan nuori enää.”

Työ voittaa telkkarin

Eläkepäivät Helsingin yliopiston sosiologian professorin virasta koittivat viitisen vuotta sitten, mutta tieteeneko jatkuu, ja karonkkoja ja juhlia riittää edelleen. Tällä hetkellä Haavio-Mannila vertailee venäläisten ja virolaisten seksikäyttäytymistä suomalaisiin.

”Tykkään puuhata empiiristen aineistojen kanssa. Viime yönä laadin kahteen saakka taulukoita Pietarin ja Suomen perherakenteista niin innolla, että kahdet uutiset jäivät väliin”, Haavio-Mannila toteaa.

Venäjällä, Virossa ja Suomessa yhdytään yhtä usein eli keskimäärin kuusi kertaa kuukaudessa.

”Ammatti, sosiaalinen asema ja asuinpaikka näyttävät vaikuttavan seksikäyttäytymiseen yllättävän vähän. Suomessa seksielämä näyttää jatkuvan pidempään kuin Venäjällä. Se johtuu terveydentilasta, sillä hyvä terveys on edellytys vilkkaalle seksielämälle”, Haavio-Mannila selostaa.

Hänen mukaansa rakastamisen taidot opitaan nuorena.

”Vanhat ovat pidättyväisempiä ja teknisesti taitamattomampia. Kun nuoret voivat harjoitella, heistä tulee parempia rakastajia.”

Vuosien mittaan suomalaisten asenteet ovat muuttuneet suvaitsevaisemmiksi, ja oikeus seksielämään annetaan asennetasolla jo kaikille. Perinteistä negatiivista suhtautumista löytyy silti vielä: ollaan puritaanisia, uskollisia ja inhotaan yhdyntöjä. Täysraittius ei kulje käsi kädessä hyvän seksin kanssa. Kohtuukäyttö on hyvästä, juopot ja täysraittit nauttivat vähiten.

”Seksistä näyttävät nauttivan eniten keskita-son koulutuksen saaneet naiset kuten sairaanhoitajat. Hyvä kasautuu yleensä parempiosaisille, mutta onneksi seksi on demokraattista!”

Lapsiystävällisiä museoja

Vipinää emeritusprofessorin päiviin tuovat ne- livuotiaat tyttären pojanpojat, joita isomummi vie museoihin ja teatteriin. Aikuisten kulttuuritarjontaa Helsingissä on yllin kyllin, mutta lastenteatteria ja pienille sopivia elokuvia saisi olla enemmän.

”Museoissa pärjään lasten kanssa yksin, mutta uimahallissa on oltava toinen aikuinen mukana. Esimerkiksi Ateneumissa lastenkierrokset sopivat minulle oikein hyvin”, Haavio-Mannila nauraa. Pojat viihtyvät erityisesti Kiasmassa, jossa saa juosta pitkää ramppia edes- takaisin.

Elina Haavio-Mannila käy pari kertaa viikossa tapaamassa nuorempia kollegoita ja kuulemassa yliopistojuoruja ravintola Marian Helmessä.

”Lapset tykkäävät eniten sellaisesta, mikä on heiltä kielletty. Yhdestä Kiasman salista he löysivät rajuja videoita, joiden äärestä heitä ei meinannut saada pois sitten millään.”

Haavio-Mannila kiittää museoiden henkilökuntaa ystävälliseksi ja sallivaksi lapsia kohtaan. Toisin on joskus kerrostalossa.

”Kerran pojat siirtelivät tuoleja asunnossani, ja naapuri soitti ja valitti. Ettekö voi vaikka lukea heille, olettehan sentään professori, naapuri ehdotti, ja minä loukkaannuin sydän-juuriani myöten. Ei ole ihme, että Helsingissä ei synny lapsia, jos täällä ollaan noin suvaitsemattomia!”

Huomaavaisia autoilijoita

”Ikääntymisessä ikävintä eivät ole rypyt vaan raihnaisuus”, Haavio-Mannila harmittelee. Aiemmin emeritusprofessori viiletti pyörän selässä pitkin Helsingin mainioita pyöräteitä, mutta iän myötä pyöräily on saanut jäädä.

”Polvi on kipeä ja astman takia en pääse kävelemään kovaa. Onneksi Kruununhakaan on tullut kolmenkymmen rajonitus, ja nyt ehdin paremmin kadun yli. Ennen puhuin tappaja- autoista, mutta liikennekulttuuri näyttää muuttuneen suojelevammaksi”, Haavio-Mannila sanoo ja povaa hyvää tulevaisuutta taksimiehille, jotka kantavat mummojen kauppakassit kotiovelle tai ainakin hissiin.

”Ja kaiteita ja penkkejä pitää olla, koska iän myötä tasapaino heikkenee.”

Haavio-Mannila viihtyy paremmin kaupungissa kuin maalla, mutta viettää suvun kesäpaikassa Sammatissa kesällä kuukauden päivät.

”Joka kesä paljastuu, että jaksan lukea pelkkiä romaaneja vain viikon, ja sitten sormet syyhyävät tieteen pariin. Puutarhatöistä en pidä, sillä lapsena jouduin tarpeeksi harventamaan porkkanoita ja kitkemään mansikkamaata.”

Tiina Tikkanen ■